

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 16 sierpnia 2004 r.

w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe;
- 2) warunki, jakie powinni spełniać zatrudnieni na stanowiskach, o których mowa w pkt 1;
- 3) zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników, o których mowa w pkt 1, jednostki

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej — transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 134, poz. 1429).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 170, poz. 1652 i Nr 203, poz. 1966 oraz z 2004 r. Nr 92, poz. 883, Nr 96, poz. 959, Nr 97, poz. 962 i Nr 173, poz. 1808.

uprawnione do oceny zdolności fizycznych i psychicznych oraz tryb orzekania o tej zdolności;

- 4) sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w pkt 1;
- 5) wysokość wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych;
- 6) wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji i sposób uiszczania tych opłat;
- 7) wzory dokumentów stwierdzających kwalifikacje pracowników, o których mowa w pkt 1.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ruchu kolejowym — rozumie się przez to również ruch na bocznicach kolejowych i liniach metra;
- 2) pracodawcy — rozumie się przez to zarządcę infrastruktury, przewoźnika kolejowego, w tym metra, użytkownika bocznic kolejowych oraz przedsiębiorcę wykonującego przewozy w obrębie bocznic kolejowych;
- 3) uprawnionym lekarzu — rozumie się przez to lekarza uprawnionego na podstawie przepisów rozpo-

- ządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 332, z 1997 r. Nr 60, poz. 375, z 1998 r. Nr 159, poz. 1057 oraz z 2001 r. Nr 37, poz. 451), zatrudnionego w jednostce uprawnionej;
- 4) pracownikach — rozumie się przez to pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe;
  - 5) przygotowaniu zawodowym — rozumie się przez to okres zatrudnienia, w trakcie którego pracownik nabywa w sposób zorganizowany wiadomości teoretycznych i umiejętności praktycznych potrzebnych do samodzielnego wykonywania obowiązków na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe;
  - 6) komisji egzaminacyjnej — rozumie się przez to komisję egzaminacyjną stwierdzającą kwalifikacje pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe;
  - 7) egzaminie kwalifikacyjnym — rozumie się przez to egzamin mający na celu stwierdzenie posiadania przez pracownika kwalifikacji do pracy na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym do prowadzenia pojazdu kolejowego;
  - 8) autoryzacji — rozumie się przez to praktyczne sprawdzenie w miejscu pracy wiadomości i umiejętności pracownika, który zdał odpowiedni egzamin kwalifikacyjny na stanowisko bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzącego pojazd kolejowy;
  - 9) egzaminie okresowym — rozumie się przez to okresowe sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika zatrudnionego na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzącego pojazd kolejowy;
  - 10) egzaminie weryfikacyjnym — rozumie się przez to praktyczne i teoretyczne sprawdzenie wiadomości i umiejętności pracownika posiadającego egzamin kwalifikacyjny, ubiegającego się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisku bezpośrednio związanym z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym z prowadzeniem pojazdu kolejowego;
  - 11) doskonaleniu zawodowym — rozumie się przez to podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawo-
- wych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe.
- § 3. 1. Wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe, z zastrzeżeniem ust. 2, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.
2. Wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu metra, w tym prowadzących pojazdy kolejowe metra, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Rozdział 2

Wymagania kwalifikacyjne i przygotowanie zawodowe

§ 4. 1. Na stanowisku pracy bezpośrednio związanym z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzącego pojazdy kolejowe, zwanym dalej „stanowiskiem pracy”, może być zatrudniona osoba pełnoletnia, która:

- 1) posiada wymagane wykształcenie;
- 2) posiada zdolność fizyczną i psychiczną, potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim;
- 3) odbyła wymagane przygotowanie zawodowe na dane stanowisko;
- 4) zdała egzamin kwalifikacyjny przed komisją, potwierdzony świadectwem złożenia egzaminu kwalifikacyjnego;
- 5) zdała egzamin kwalifikacyjny, wymagany przy dodatkowych czynnościach na danym stanowisku pracy, potwierdzony odpowiednim świadectwem;
- 6) zna specyficzne warunki wykonywania pracy na danym stanowisku pracy, co pracodawca potwierdził upoważnieniem do wykonywania czynności na tym stanowisku;
- 7) posiada inne, dodatkowe uprawnienia, jeżeli do wykonywania określonych czynności na danym stanowisku pracy są one wymagane na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wymagania kwalifikacyjne, rodzaj i zakres przygotowania zawodowego oraz wymagany czas trwania przygotowania dla poszczególnych stanowisk pracy określają załączniki nr 3 i 4 do rozporządzenia.

§ 5. Do odbycia przygotowania zawodowego może być dopuszczona osoba, która posiada:

- 1) dyplom lub świadectwo stwierdzające wymagane wykształcenie;
- 2) zaświadczenie stwierdzające zdolność fizyczną i psychiczną do pracy na określonym stanowisku pracy, wydane przez uprawnionego lekarza.

§ 6. 1. Przygotowanie zawodowe w celu uzyskania kwalifikacji wymaganych na poszczególne stanowiska pracy organizuje pracodawca.

2. Jeżeli pracodawca nie ma możliwości zorganizowania przygotowania zawodowego w swoim przedsiębiorstwie, zawiera w tym celu porozumienie z innym pracodawcą.

3. Pracodawca obowiązany jest zapewnić osobie odbywającej przygotowanie zawodowe — indywidualny program przygotowania zawodowego oraz dzienniczek przygotowania zawodowego, zwany dalej „dzienniczkiem”, a także sprawować nadzór nad przygotowaniem zawodowym, wyznaczając osobę kierującą tym przygotowaniem.

4. Osoba kierująca przygotowaniem zawodowym powinna posiadać kwalifikacje zawodowe właściwe dla specjalności, w której odbywa się przygotowanie zawodowe.

§ 7. Przygotowanie zawodowe obejmuje:

- 1) szkolenie teoretyczne — polegające na zorganizowanym grupowym lub indywidualnym (w toku samokształcenia) zdobywaniu wiadomości w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności na danym stanowisku pracy, określonym programem przygotowania zawodowego i programem szkolenia;
- 2) staż stanowiskowy — polegający na zapoznaniu kandydata z pracą na tych stanowiskach, których znajomość jest niezbędna do samodzielnego wykonywania czynności objętych przygotowaniem zawodowym;
- 3) szkolenie praktyczne — polegające na zorganizowanym zdobywaniu umiejętności praktycznych i poznaniu zakresu obowiązków poprzez wykonywanie czynności w określonej komórce organizacyjnej pracodawcy (na określonym stanowisku pracy) pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika (opiekuna);
- 4) zajęcia próbne — polegające na samodzielnym wykonywaniu czynności lub ich części na stanowisku pracy pod nadzorem wykwalifikowanego pracownika (opiekuna).

§ 8. 1. Osoba odbywająca przygotowanie zawodowe dokumentuje jego przebieg w dzienniczku, w którym powinna w szczególności wymienić jednostki organizacyjne pracodawcy oraz jednostki innego pracodawcy, w których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz:

- 1) dla stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego — wymienić jednostki organizacyjne i obiekty eksploatacyjne, w których odbywało się przygotowanie zawodowe;
- 2) dla stanowisk związanych z prowadzeniem pojazdów kolejowych — wymienić typy pojazdów kole-

jowych z napędem oraz odcinki linii kolejowych, na których odbywało się przygotowanie zawodowe, oraz podać ilość przejechanych kilometrów na tych pojazdach.

2. Odbycie przygotowania zawodowego w jednostce organizacyjnej pracodawcy i w innej jednostce, w której odbywało się przygotowanie zawodowe, potwierdza w dzienniczku kierownik danej jednostki.

§ 9. Pracodawca może skrócić czas trwania przygotowania zawodowego, wliczając okresy zatrudnienia na podobnych stanowiskach lub przygotowanie, które osoba ta odbyła zgodnie z programem nauczania w ukończonej szkole, pod warunkiem że zakres łącznego przygotowania jest zgodny z zakresem przygotowania wymaganym na danym stanowisku pracy.

Rozdział 3

Sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników oraz wzór dokumentu stwierdzającego te kwalifikacje

§ 10. 1. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi:

- 1) przewodniczący posiadający wykształcenie wyższe, kwalifikacje zawodowe odpowiadające jednej ze specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 5-letni staż pracy w danej specjalności;
- 2) co najmniej dwaj członkowie posiadający wykształcenie wyższe lub średnie, kwalifikacje zawodowe odpowiadające specjalności osób egzaminowanych i co najmniej 5-letni staż pracy w danej specjalności;
- 3) przedstawiciel innego pracodawcy posiadający wykształcenie i kwalifikacje zawodowe określone w pkt 2, który może być członkiem komisji egzaminacyjnej w przypadku przeprowadzania egzaminu dla pracowników innego pracodawcy;
- 4) sekretarz komisji wyznaczony przez pracodawcę.

2. Przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej powołuje i odwołuje — na wniosek pracodawcy — dyrektor oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

3. Wniosek o powołanie komisji egzaminacyjnej powinien zawierać informacje dotyczące wykształcenia i kwalifikacji posiadanych przez proponowanych kandydatów na przewodniczącego i członków komisji. Kopie dokumentów zawierających te informacje, potwierdzone „za zgodność z oryginałem” przez osobę przyjmującą dokumenty, przechowuje pracodawca.

4. Obsługę administracyjną komisji egzaminacyjnej zapewnia pracodawca.

§ 11. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy.

2. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko pracy składa się w jednostce

organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

3. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty osób egzaminowanych:

- 1) odpis dyplomu lub świadectwa ukończenia szkoły;
- 2) dzienniczek przygotowania zawodowego;
- 3) dowód uiszczenia opłaty za egzamin kwalifikacyjny, o ile jest ona wymagana;
- 4) kopię zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2.

§ 12. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej:

- 1) dopuszcza osoby zainteresowane do egzaminu kwalifikacyjnego, a w przypadku stwierdzenia braków we wniosku, o którym mowa w § 11, występuje bezzwłocznie o ich usunięcie w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie;
- 2) wyznacza termin i miejsce egzaminu;
- 3) wyznacza członków komisji do przeprowadzenia egzaminu praktycznego oraz części pisemnej egzaminu teoretycznego, zwanych dalej „zespołem egzaminacyjnym”;
- 4) wyznacza w porozumieniu z pracodawcą terminy egzaminów poprawkowych;
- 5) określa dla poszczególnych członków komisji zakres zagadnień egzaminacyjnych egzaminu ustnego;
- 6) zatwierdza, na wniosek członków komisji, tematy egzaminu praktycznego oraz części pisemnej i ustnej egzaminu teoretycznego;
- 7) powiadamia pisemnie właściwego dyrektora oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego o terminie i miejscu egzaminu.

§ 13. 1. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się w okresie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego.

2. Osoba dopuszczona do egzaminu, o którym mowa w ust. 1, co najmniej na 7 dni przed terminem egzaminu powinna być pisemnie, za potwierdzeniem odbioru, zawiadomiona o jego terminie i miejscu.

§ 14. 1. Egzamin kwalifikacyjny składa się z egzaminu praktycznego oraz z egzaminu teoretycznego.

2. Zakres przedmiotowy egzaminu kwalifikacyjnego na poszczególne stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym z prowadzeniem pojazdów kolejowych, określa, za zastrzeżeniem ust. 3, załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. Zakres przedmiotowy egzaminu kwalifikacyjnego na stanowiska pracy bezpośrednio związane z pro-

wadzeniem i bezpieczeństwem ruchu metra, w tym z prowadzeniem pojazdów kolejowych metra, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 15. 1. Egzamin praktyczny polega na sprawdzeniu umiejętności samodzielnego wykonania przez osobę egzaminowaną określonych czynności na danym stanowisku pracy.

2. Egzamin praktyczny przeprowadza się na stanowisku pracy w miejscu pracy lub w warunkach analogicznych do stanowiska i miejsca pracy.

3. Warunkiem dopuszczenia kandydata do zdawania egzaminu praktycznego jest ukończenie szkolenia teoretycznego, o ile jest ono wymagane w programie przygotowania zawodowego.

4. Egzamin praktyczny przeprowadza co najmniej dwuosobowy zespół egzaminacyjny posiadający kwalifikacje w zakresie specjalności osób egzaminowanych.

5. Z przebiegu egzaminu praktycznego zespół egzaminacyjny przeprowadzający egzamin sporządza protokół, w którym stwierdza wynik egzaminu.

6. Pozytywny wynik egzaminu praktycznego stanowi warunek dopuszczenia osoby egzaminowanej do egzaminu teoretycznego.

7. W przypadku uzyskania na egzaminie praktycznym wyniku negatywnego przewodniczący komisji egzaminacyjnej wyznacza termin egzaminu poprawkowego. Egzamin poprawkowy praktyczny można zdawać tylko jeden raz, w terminie nie krótszym niż 2 tygodnie.

§ 16. 1. Egzamin teoretyczny obejmuje sprawdzenie wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami dla danego stanowiska.

2. Egzamin teoretyczny składa się z egzaminu pisemnego i ustnego.

3. Egzamin pisemny może mieć formę pracy pisemnej lub testu.

§ 17. 1. Tematy prac pisemnych lub zestawy testów egzaminu pisemnego opracowują członkowie komisji w zakresie przydzielonych im bloków tematycznych, a zatwierdza przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

2. Do czasu rozpoczęcia egzaminu i ogłoszenia tematów ich treść nie może być ujawniona.

3. Czas na napisanie pracy pisemnej nie powinien przekraczać 3 godzin.

§ 18. 1. W przypadku formy testowej egzaminu pisemnego dla każdej egzaminowanej grupy osób poddawanych jednocześnie egzaminowi należy przygotować różne zestawy testów w liczbie nie mniejszej niż liczba zdających plus jeden.

2. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 pytań w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

3. Czas trwania testowego egzaminu pisemnego nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

4. Egzamin testowy uważa się za zdany, jeśli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

5. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu ustnego teoretycznego jest uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu pisemnego.

6. Egzamin ustny przeprowadza komisja egzaminacyjna w pełnym składzie, z tym że poszczególni członkowie komisji zadają pytania w zakresie tematycznym określonym przez przewodniczącego.

7. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu teoretycznego przewodniczący komisji egzaminacyjnej, w porozumieniu z pracodawcą, określa termin egzaminu poprawkowego, nie wcześniej jednak niż po upływie 2 tygodni. Egzamin kwalifikacyjny poprawkowy można składać dwa razy.

§ 19. 1. Z przebiegu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza i podpisuje protokół, w którym określa wyniki egzaminów uzyskane przez poszczególne osoby egzaminowane.

2. Komisja egzaminacyjna, na podstawie uzyskanego przez osobę egzaminowaną pozytywnego wyniku egzaminu, wydaje świadectwo złożenia egzaminu kwalifikacyjnego, z zastrzeżeniem ust. 3. Wzór świadectwa określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

3. W świadectwie kwalifikacyjnym dla maszynisty pojazdu trakcyjnego określa się rodzaj traktacji.

4. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje pracodawcy, a jego kopię — właściwemu dyrektorowi oddziału terenowego Urzędu Transportu Kolejowego.

5. Pracodawca prowadzi rejestr przeprowadzonych egzaminów oraz zapewnia przechowywanie dokumentacji przeprowadzonych egzaminów.

§ 20. 1. Pracodawca, na podstawie świadectwa złożenia egzaminu kwalifikacyjnego oraz zaliczonej jazdy próbnej, wydaje dla prowadzących pojazdy kolejowe — prawo kierowania pojazdem kolejowym lub pociągiem metra. Wzory prawa kierowania określają odpowiednio załączniki nr 6 i 7 do rozporządzenia. Przepis § 19 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych praw kierowania pojazdami kolejowymi, o których mowa w ust. 1.

3. Prawo kierowania wydane przez jednego pracodawcę uprawnia jedynie do kierowania pojazdami tego pracodawcy.

§ 21. 1. Pracodawca obowiązany jest dokonać autoryzacji dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia.

2. Autoryzacji należy poddać pracownika, o którym mowa w ust. 1, w następujących przypadkach:

- 1) przed dopuszczeniem do wykonywania samodzielnie czynności na danym stanowisku pracy;
- 2) zmiany miejsca pracy, typu pojazdu kolejowego lub gdy przerwa na stanowisku w danym miejscu pracy trwała dłużej niż 6 miesięcy;
- 3) wprowadzenia zmian organizacyjnych i technicznych mających wpływ na sposób wykonywania czynności na stanowisku w danym miejscu pracy.

3. Uzyskanie autoryzacji powinno być poprzedzone przeszkoleniem praktycznym na stanowisku w miejscu pracy. Pracodawca przeprowadza autoryzację, uwzględniając doświadczenie zawodowe pracownika oraz warunki w miejscu pracy.

4. Do zakresu autoryzacji dla stanowisk: pomocnik maszynisty pojazdu trakcyjnego, maszynista pojazdu trakcyjnego, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, kierowca drezyny i wózka motorowego, maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej, kierownik pociągu towarowego, pasażerskiego oraz gospodarczego i roboczego — należy dodatkowo wykonanie obowiązkowych jazd w czynnej kabinie pojazdu kolejowego w różnych porach doby oraz znajomość odcinków linii kolejowych, według programu ustalonego przez pracodawcę.

5. Pracodawca prowadzi kontrolę znajomości odcinków linii kolejowych przez pracowników, o których mowa w ust. 4.

6. Autoryzację należy odnotować w rejestrze egzaminów, o którym mowa w § 19 ust. 5, prowadzonym przez pracodawcę.

7. Brak autoryzacji uniemożliwia dopuszczenie pracownika do wykonywania czynności przewidzianych na stanowisku pracy, z zastrzeżeniem § 30.

§ 22. 1. Pracodawca wydaje pracownikom zatrudnionym na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, innym niż prowadzący pojazdy kolejowe, dokument uprawniający do wykonywania tych czynności. Wzór dokumentu określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

2. Pracodawca prowadzi rejestr wydanych dokumentów, o których mowa w ust. 1.

§ 23. 1. Pracodawca organizuje doskonalenie zawodowe i egzaminy okresowe pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia — nie rzadziej niż raz na 4 lata.

2. Doskonalenie zawodowe pracowników prowadzących pojazdy kolejowe przeznaczone do kursowania w pociągach pasażerskich z prędkością powyżej 120 km/h obejmuje doskonalenie umiejętności praktycznych na symulatorze pojazdu trakcyjnego.

3. Egzamin okresowy przeprowadza się w formie testu.

4. Liczbę pytań testowych, nie mniejszą niż 30 w zestawie, określa przewodniczący komisji egzaminacyjnej powoływanej przez pracodawcę w składzie, o którym mowa w § 10 ust. 1.

5. Czas trwania testowego egzaminu pisemnego nie może być dłuższy niż wynikający z pomnożenia liczby pytań testowych przez 3 minuty, przy 3 wariantach odpowiedzi.

6. Egzamin testowy uważa się za zdany, jeśli liczba uzyskanych punktów wynosi co najmniej 2/3 możliwych do uzyskania w zestawie testowym.

7. Z egzaminu okresowego nie wystawia się oceny. Komisja określa egzamin jako zdany lub niezdany (wynik negatywny).

8. W przypadku uzyskania na egzaminie okresowym wyniku negatywnego pracodawca określa termin egzaminu poprawkowego. Poprawkowy egzamin okresowy można składać dwa razy.

§ 24. Jeżeli pracodawca nie ma warunków do organizowania doskonalenia zawodowego pracowników lub przeprowadzania egzaminów okresowych, obowiązany jest skierować w tym celu pracownika do innego pracodawcy lub wyspecjalizowanej jednostki szkoleniowej.

§ 25. 1. Egzamin weryfikacyjny jest praktycznym i teoretycznym (pisemnym i ustnym) sprawdzeniem wiadomości i umiejętności pracownika, który, posiadając odpowiedni zdany egzamin kwalifikacyjny, ubiega się o ponowne dopuszczenie do pracy na stanowisko, o którym mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia.

2. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza się w przypadku, gdy:

- 1) pracownik został odsunięty od pracy:
  - a) po spowodowaniu wypadku kolejowego,
  - b) na skutek stwierdzonych uchybień w pracy mogących spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego;
- 2) ciągła przerwa w pracy na danym stanowisku pracy trwała dłużej niż 12 miesięcy lub pracownik nie

uzyskał wyniku pozytywnego na egzaminie okresowym.

3. Przed złożeniem wniosku o skierowanie pracownika na egzamin weryfikacyjny pracodawca kieruje pracownika do odbycia zajęć próbnych na stanowisku pracy, którego dotyczy egzamin weryfikacyjny, określając czas, termin i miejsce przeprowadzenia tych zajęć oraz opiekuna.

4. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza się na wniosek pracodawcy.

5. Wniosek o przeprowadzenie egzaminu weryfikacyjnego składa się w jednostce organizacyjnej pracodawcy, przy którym została powołana komisja egzaminacyjna.

6. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) dowód uiszczenia opłaty za egzamin, o ile jest ona wymagana;
- 2) kopię zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2;
- 3) kopię świadectwa ostatniego egzaminu kwalifikacyjnego.

7. Egzamin weryfikacyjny przeprowadza komisja egzaminacyjna. Przepisy § 10, 12 i 14—19 stosuje się odpowiednio.

§ 26. Złożenie egzaminu kwalifikacyjnego, weryfikacyjnego i okresowego odnotowuje się w rejestrze egzaminów prowadzonym przez pracodawcę.

§ 27. 1. Za przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego i weryfikacyjnego, o których mowa w § 11 i § 25, oraz egzaminów kwalifikacyjnych poprawkowych, o których mowa w § 18 ust. 7, kierujący wnioskiem ponosi opłatę egzaminacyjną w wysokości 100 PLN za każdą osobę zgłoszoną do egzaminu, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, wnosi się na rachunek pracodawcy, przy którym działa komisja egzaminacyjna.

3. Nie ponosi opłaty egzaminacyjnej pracodawca, przy którym powołana została komisja egzaminacyjna.

§ 28. 1. Za udział w pracach komisji egzaminacyjnych, o których mowa w § 10, przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustala się w zależności od liczby egzaminowanych.

2. Łączna wysokość wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powinna wynosić nie więcej niż 70 % kwoty wyliczonej jako iloczyn liczby osób egzaminowanych oraz stawki opłaty egzaminacyjnej, o której mowa w § 27 ust. 1.

3. Wynagrodzenie przewodniczącego komisji egzaminacyjnej jest o 50 % wyższe niż członek komisji.

Rozdział 4

Rozdział 5

Ocena zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, jednostki uprawnione oraz tryb orzekania o tej zdolności

§ 29. 1. Zasady oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe, wraz z charakterystyką tych stanowisk, określeniem wymogów zdrowotnych dotyczących kategorii wzroku i słuchu oraz terminów badań okresowych na poszczególnych stanowiskach pracy, i tryb orzekania o tej zdolności określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.

2. Wzory zaświadczeń lekarskich określają załączniki nr 10 i 11 do rozporządzenia.

3. Jednostkami uprawnionymi do oceny zdolności fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, w tym prowadzących pojazdy kolejowe, są jednostki będące komórkami organizacyjnymi Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy i Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej.

4. Lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie okulistyki oraz lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii lub laryngologii, zwani dalej „lekarzami laryngologami”, przeprowadzający specjalistyczne badania profilaktyczne pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

5. Psycholodzy dokonujący oceny zdolności psychologicznej do pracy na stanowiskach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach o służbie medycyny pracy.

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 30. 1. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia i do wykonywania tych czynności zostali dopuszczeni na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal uprawnienia do wykonywania tych czynności, z zastrzeżeniem § 23—25.

2. Pracownicy zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, którzy nie byli objęci przepisami rozporządzenia dotychczasowego i nie spełniają wymagań kwalifikacyjnych określonych w niniejszym rozporządzeniu, mogą wykonywać pracę na tych stanowiskach pod warunkiem uzyskania kwalifikacji zgodnych z określonymi w rozporządzeniu nie później niż do dnia 31 grudnia 2005 r.

§ 31. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia i posiadają zdolność fizyczną i psychiczną stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim wydanym na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nadal tę zdolność do czasu następnego badania, którego termin wynika z przepisów rozporządzenia.

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

Minister Infrastruktury: w z. *J. R. Kurylczyk*

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 3 września 1999 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem ruchu na liniach kolejowych oraz warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy szynowe (Dz. U. Nr 87, poz. 979), które zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, Nr 170, poz. 1652 i Nr 203, poz. 1966 oraz z 2004 r. Nr 92, poz. 883, Nr 96, poz. 959, Nr 97, poz. 962 i Nr 173, poz. 1808) utraciło moc z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. (poz. 2152)

Załącznik nr 1

WYKAZ STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE

Lp.	Stanowisko
1	2
1	Dyżurny ruchu
2	Nastawniczy
3	Zwrotniczy

1	2
4	Kierownik pociągu
5	Ustawiacz
6	Manewrowy
7	Rewident taboru
8	Automatyk
9	Toromistrz
10	Mostowniczy
11	Dróżnik obchodowy
12	Dróżnik przejazdowy
13	Pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych
14	Maszynista pojazdów trakcyjnych
15	Kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM
16	Kierowca drezyny i wózka motorowego
17	Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej

Załącznik nr 2

WYKAZ STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU METRA ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE METRA

Lp.	Stanowisko
1	2
1	Dyspozytor ruchu
2	Dyżurny ruchu i stacji
3	Manewrowy
4	Monter urządzeń sterowania ruchem pociągów
5	Monter urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej
6	Maszynista pociągu metra
7	Maszynista pomocniczych pojazdów kolejowych metra

Załącznik nr 3

WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE, RODZAJ, ZAKRES I CZAS TRWANIA PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO ORAZ ZAKRES PRZEDMIOTOWY EGZAMINU KWALIFIKACYJNEGO NA POSZCZEGÓLNE STANOWISKA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE

1. Dyżurny ruchu

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie: średnie i tytuł zawodowy — technik o specjalności związanej z ruchem i przewozami kolejowymi.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna pracodawcy:

- a) struktura organizacyjna przedsiębiorstwa; zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi i wybranymi zagadnieniami pracowniczymi
- b) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych dyżurnego ruchu; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej; zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych
- c) zapoznanie się z regulaminem technicznym stacji oraz tymczasowymi regulaminami prowadzenia ruchu w czasie zamknięć torowych
- d) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów oraz metodami ich utrzymania i zasadami kontroli ich stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu lub przejścia kolejowego
- e) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne, urządzenia ogrzewania rozjazdów
- f) zasady organizowania i wykonywania przewozów wojskowych transportem kolejowym; ogólne zapoznanie się z rolą i zasadami obrony cywilnej na terenie kolejowych zakładów pracy
- g) zasady organizowania i wykonywania przewozu koleją towarów niebezpiecznych
- h) zasady organizacji międzynarodowych i krajowych przewozów osób i rzeczy; rozkłady jazdy pociągów

2) dyspozytura — struktura organizacyjna pionu dyspozytorskiego; nadzór dyspozytorski nad ruchem pasażerskim i towarowym; zapoznanie się z zasadami organizacji akcji ratunkowej po wypadku kolejowym; łączność dyspozytorska; współpraca dyspozytora odcinkowego z innymi dyspozyturami i dyżurnymi ruchu

3) jednostka zajmująca się eksploatacją pojazdów kolejowych

- a) gospodarka pojazdami i drużynami trakcyjnymi
- b) budowa oraz zasady utrzymania i naprawy pojazdów kolejowych
- c) rola i zadania dyspozytury
- d) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu
- e) próby hamulca zespolonego

Łącznie:

2. *Szkolenie teoretyczne*

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie pracy pod nadzorem na stanowisku, na którym kandydat ma być zatrudniony

Ogółem:

Liczba dni dla wariantu:	
A	B
20	28
1	1
8	10
3	4
2	4
1	2
1	1
1	1
3	5
3	5
6	10
1	1
1	2
1	1
1	2
2	4
29	43
nie jest wymagane	według programu pracodawcy
5	10
34	53

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny:**

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
- 2) wypisanie rozkazów pisemnych w zadanych przypadkach;
- 3) dokonanie zapisów w dzienniku ruchu podczas zamknięć torowych;
- 4) opracowanie treści podanych telegramów adresowych;
- 5) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;
- 6) wykonanie czynności należących do zakresu stanowisk nastawniczego i zwrotniczego;
- 7) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;
- 8) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:

- a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- b) sterowania ruchem kolejowym;

- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:

- a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności oraz ogólna znajomość:
  - budowy urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
  - organizacji i wykonywania wojskowych przewozów transportem kolejowym oraz przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
  - budowy urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
  - budowy rozjazdów kolejowych.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko dyżurnego ruchu uprawnia do wykonywania czynności na stanowiskach nastawniczego i zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

2. Nastawniczy**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:**

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:**1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:**

1) jednostka organizacyjna pracodawcy:	13 dni
a) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych nastawniczego; zapoznanie z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	5 dni
b) zapoznanie z regulaminem technicznym stacji	2 dni
c) zapoznanie się z utrzymaniem i zasadami kontroli stanu technicznego rozjazdów	3 dni
d) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunku ruchu	2 dni
e) zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	1 dzień

2) jednostka zajmująca się eksploatacją pojazdów kolejowych — oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu; dokonywanie uproszczonej próby hamulca zespolonego	4 dni
	Łącznie: 17 dni
2. <i>Szkolenie teoretyczne</i> — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej z ruchem i przewozami kolejowymi nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.	
3. <i>Zajęcia próbne</i> — pod nadzorem na stanowisku nastawniczego	5 dni
	Ogółem: 22 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej;
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na wskazanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego;
- 6) odłączenie napędu zwrotnicowego o scentralizowanym sposobie nastawiania i przejścia na ręczne przestawianie zwrotnicy;
- 7) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;
- 8) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sterowania ruchem kolejowym;
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
  - d) ogólnej znajomości budowy urządzeń:
    - sterowania ruchem kolejowym i łączności,
    - zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
    - rozjazdów kolejowych.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko nastawniczego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

3. **Zwrotniczy**

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna pracodawcy:	10 dni
a) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych zwrotniczego; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	3 dni
b) zapoznanie z regulaminem technicznym stacji	1 dzień
c) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów oraz metodami ich utrzymania i zasadami kontroli stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu kolejowego lub przejścia	3 dni
d) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne, urządzenia ogrzewania rozjazdów	2 dni
e) zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	1 dzień
2. <i>Szkolenie teoretyczne</i> — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.	
3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności zwrotniczego pod nadzorem	3 dni
Ogółem:	<hr/> 13 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej;
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym;
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego;
- 6) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego;
- 7) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu techniki ruchu kolejowego;
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko zwrotniczego uprawnia dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

4. Kierownik pociągu:

a) kierownik pociągu pasażerskiego i towarowego:

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy „technik” o specjalności związanej z ruchem i przewozami kolejowymi. Tytuł zawodowy „technik” nie jest wymagany dla stanowiska kierownika pociągu pasażerskiego.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy na stanowisku ustawiacza oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* polegające na zapoznaniu się w jednostce wykonawczej pracodawcy:

1) z regulaminami technicznymi posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu oraz prowadzeniem dokumentacji techniczno-ruchowej, zasadami prowadzenia ruchu pociągów, rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacją kolejową, przygotowaniem dróg przebiegów dla jazd pociągowych i manewrowych	5 dni
2) ze sposobem zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych, w tym z ogólnymi zasadami przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi, z przekroczoną skrajnią i wyjątkowo ciężkich oraz z ogólnymi zasadami przewozów wojskowych	2 dni
3) z obowiązkami manewrowego oraz nadzorującego i kierującego manewrami, sposobem wykonywania manewrów, sygnałami podawanymi przy manewrach, sprzęganiem i rozprzęganiem taboru, prędkościami jazd manewrowych, manewrami po torach głównych oraz przez przejazdy i przejścia; z zabezpieczeniem taboru przed zbiegnięciem, ze stosowaną dokumentacją ruchową w zakresie pracy manewrowej	2 dni
4) z rodzajami hamulców, obsługą urządzeń wagonowych, obliczaniem rzeczywistej oraz wymaganej masy hamującej, wykonywaniem szczegółowej i uproszczonej próby hamulca, sygnałami podawanymi przy próbie hamulca	2 dni
5) z rozkazami pisemnymi i ostrzeżeniami dla drużyn pociągowych, dokumentami pociągowymi, wewnętrznym rozkładem jazdy	2 dni
6) z nadzorem nad prowadzeniem i regulowaniem ruchu pociągów w sytuacjach nadzwyczajnych, organizacją akcji ratunkowej w razie wypadków kolejowych i klęsk żywiołowych	2 dni
7) z prawami i obowiązkami kierownika pociągu wynikającymi z regulaminu pracy, obowiązkami kierownika pociągu z jedno- i wieloosobową obsadą konduktorską, prowadzeniem dokumentacji pociągowej, użytkowaniem urządzeń radiołączności pociągowej, podawaniem i odbieraniem sygnałów kolejowych w zakresie drużyny pociągowej, postępowaniem w razie zagrożenia bezpieczeństwa podróży oraz bezpieczeństwa ruchu kolejowego, samodzielnym wykonaniem zahamowania pociągu w kabinie maszynisty, sposobem odłączenia urządzeń energetycznych pojazdu w nagłych przypadkach	5 dni
8) z budową taboru pasażerskiego i towarowego oraz oględzinami technicznymi pociągu pasażerskiego i towarowego	2 dni

Łącznie:	22 dni
----------	--------

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej z ekonomiką transportu kolejowego albo z ruchem i przewozami kolejowymi nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności kierownika pociągu pod nadzorem 3 dni

Ogółem:	25 dni
---------	--------

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego dla kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozprzęgania wagonów w składzie pociągu;
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej, obliczenie największej dozwolonej prędkości jazdy pociągu (gdy rzeczywista masa hamująca jest mniejsza od wymaganej masy hamującej);
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy, znajomość geografii sieci kolejowej;
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;

- 6) wizualne sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, fazy przekładania zwrotnicy nastawianej ręcznie, sprawdzanie zamknięć nastawczych;
- 7) wypełnianie prowadzonej przez kierownika pociągu dokumentacji związanej z pracą ruchową i obsługą drużyny pociągowej i konduktorskiej;
- 8) prezentacja obsługi wytypowanych urządzeń i wyposażenia wagonów;
- 9) wykonanie wstępnych oględzin technicznych pociągu.

2. Egzamin teoretyczny:

1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:

- a) zasad postępowania w przypadku szczególnych wydarzeń i zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- b) zasad zestawiania pociągów,
- c) zasad prowadzenia ruchu pociągów i pracy manewrowej,
- d) obowiązków jedno- i wieloosobowej drużyny konduktorskiej,
- e) ostony pociągu zatrzymanego na torze szlakowym;

2) część ustna — znajomość:

- a) obsady i przygotowania pociągów do jazdy,
- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) prowadzenia ruchu pociągów na szlaku bez blokady liniowej, z półsamoczynną i samoczynną blokadą liniową, szczególne sposoby prowadzenia ruchu pociągów,
- d) zezwolenia na wjazd, wyjazd lub przejazd pociągu,
- e) warunków przejazdu pociągu obok semafora, na którym brak sygnału zezwalającego,
- f) powiadamiania drużyn pociągowych — rozkazy pisemne, ostrzeżenia,
- g) zasad wykonywania manewrów,
- h) określania i podziału pociągów, rozkładów jazdy do użytku wewnętrznego i publicznego,
- i) obsługi urządzeń radiołączności kolejowej,
- j) postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i wypadków kolejowych,
- k) przewozów nadzwyczajnych, w tym towarów niebezpiecznych,
  - l) obsługi urządzeń wagonów pasażerskich i towarowych,
- m) zasad prowadzenia ruchu pociągów po torze zamkniętym,
- n) postępowania w razie potrzeby ostonienia sygnałami toru zamkniętego i przeszkody na torze szlakowym,
- o) ostony miejsca robót i zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom zatrudnionym na torze zamkniętym przez kierującego robotami.

3. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na kierownika pociągu powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin — zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

b) kierownik pociągu gospodarczego i roboczego:

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:

- 1) jednostka organizacyjna pracodawcy, zapoznanie się z: 8 dni
  - a) obowiązkami kierownika pociągu gospodarczego i roboczego, w tym: nadzorującego, kierującego i wykonującego manewry, dokumentami prowadzonymi przez drużynę pociągową 1 dzień

b) regulaminami technicznymi posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu, zasadami prowadzenia ruchu pociągów, rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacją kolejową, przygotowaniem dróg przebiegu dla jazd manewrowych	3 dni
c) zasadami przewozu przesyłek nadzwyczajnych	1 dzień
d) sposobami obsługi urządzeń samowyładowczych w wagonach używanych przy utrzymaniu infrastruktury kolejowej	3 dni
2) jednostka organizacyjna przewoźnika, zapoznanie się:	5 dni
a) ze sposobami zestawiania pociągów towarowych oraz gospodarczych i roboczych, w tym: zasadami przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozów wojskowych	1 dzień
b) ze sposobami przeprowadzania prób hamulca zespolonego	2 dni
c) z hamowaniem pociągu w kabinie maszynisty oraz sposobami odłączania urządzeń energetycznych pojazdu kolejowego w sytuacjach szczególnych	1 dzień
d) z podstawowymi wiadomościami o gospodarce wagonami	1 dzień
Łącznie:	13 dni
2. <i>Szkolenie teoretyczne</i> — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalnościach związanych z ruchem i przewozami kolejowymi nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.	
3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności kierownika pociągu roboczego i gospodarczego pod nadzorem	3 dni
Ogółem:	16 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozprzęgania wagonów towarowych;
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej;
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy pociągów, znajomość geografii kolejowej;
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 6) wzrokowe sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, przełożenie zwrotnic przy użyciu przeciwwagi;
- 7) wypełnienie prowadzonej przez kierownika pociągu gospodarczego i roboczego dokumentacji pociągowej;
- 8) obsługa wskazanego urządzenia samowyładowczego wagonu;
- 9) zabezpieczenie pękniętej szyny.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu pracy i obowiązków kierownika pociągu gospodarczego i roboczego;
- 2) część ustna — znajomość zagadnień:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) prowadzenia dokumentów pociągowych,
  - d) łączności bezprzewodowej,
  - e) zestawiania pociągów gospodarczych i roboczych,
  - f) obsługi urządzeń samowyładowczych wagonów,
  - g) ostony miejsca robót i zasad zapewnienia bezpieczeństwa pracowników przez kierującego robotami,
  - h) ogólnej znajomości przewozu:
    - wagonów z towarami niebezpiecznymi,
    - przesyłek nadzwyczajnych.

3. *Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

5. Ustawiacz**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:***Wariant A*

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy w zespole manewrowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata w zespole manewrowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:**1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:**

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	5 dni
a) zakres czynności podstawowych i dodatkowych ustawiacza	2 dni
b) zakres czynności kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego	2 dni
c) zapoznanie z regulaminem pracy manewrowej	1 dzień
2) jednostka organizacyjna pasażerska lub towarowa:	6 dni
a) zapoznanie się z organizacją ruchu	1 dzień
b) gospodarka wagonami pasażerskimi/towarowymi	2 dni
c) przewozy nadzwyczajne, w tym towary niebezpieczne	2 dni
d) obsługa punktów technologicznych, ładunkowych	1 dzień
3) jednostka taboru:	4 dni
a) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2 dni
b) próby hamulca zespolonego	2 dni

Łącznie:	15 dni
----------	--------

2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy.**3. Zajęcia próbne** — pod nadzorem na stanowisku ustawiacza

	10 dni
--	--------

Ogółem:	25 dni
---------	--------

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny:**

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;
- 2) wykonanie wstępnych oględzin technicznych składu pociągu;
- 3) wykonanie próby hamulca zespolonego;
- 4) przyjęcie i zdanie wagonu w punkcie zdawczo-odbiorczym.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
  - b) zagadnień handlowo-przewozowych,
  - c) przewozu towarów niebezpiecznych;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) zagadnień handlowo-przewozowych.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na ustawiacza powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

6. Manewrowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	12 dni
a) zakres czynności podstawowych i dodatkowych manewrowego, poznanie ręcznych urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	4 dni
b) zadania i obowiązki drużyny manewrowej, wykonywanie czynności manewrowych	4 dni
c) zapoznanie z regulaminem pracy manewrowej	2 dni
d) zapoznanie z budową torów i rozjazdów	2 dni
2) jednostka pasażerska lub towarowa — ogólne zapoznanie z organizacją ruchu i zasadami gospodarki wagonami	4 dni
3) jednostka taboru:	6 dni
a) budowa wagonu	2 dni
b) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2 dni
c) uproszczona próba hamulca zespolonego	2 dni

Łącznie: 22 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności manewrowego pod nadzorem 14 dni

Ogółem: 36 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej;
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla jazdy manewrowej, przy urządzeniach sterowania ruchem kolejowym przystosowanych do ręcznego przestawiania zwrotnic;
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 5) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu techniki ruchu kolejowego;
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
  - a) techniki ruchu kolejowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej,
  - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym w zakresie prowadzenia manewrów.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na manewrowego powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

7. Rewident taboru

I. Kwalifikacje wymagane od kandydata do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie: średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności mechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie: zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 2 lata oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka taboru — praca przy:

a) naprawie i utrzymaniu elektrycznych zespołów trakcyjnych i autobusów szynowych	90 dni
b) naprawie i utrzymaniu wagonów osobowych	120 dni
c) naprawie i utrzymaniu wagonów towarowych	90 dni

Łącznie:	300 dni
----------	---------

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności rewidenta taboru pod nadzorem przy:

1) elektrycznych zespołach trakcyjnych i autobusach szynowych	14 dni
2) wagonach osobowych	10 dni
3) wagonach towarowych	18 dni

Ogółem:	342 dni
---------	---------

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie oględzin technicznych składu: pociągu złożonego z elektrycznych zespołów trakcyjnych i autobusów szynowych, wagonów pociągu osobowego, wagonów pociągu towarowego oraz wymaganej próby hamulca;
- 2) wybranie z przygotowanej grupy wagonów — wagonów spełniających warunki kursowania w komunikacji międzynarodowej.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji urządzeń hamulcowych elektrycznych zespołów trakcyjnych, autobusów szynowych, wagonów osobowych lub towarowych, wykonywanie oględzin technicznych ze wskazaniem usterek i uszkodzeń w podwoziu i częściach biegowych;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji eksploatowanych elektrycznych zespołów trakcyjnych, autobusów szynowych, wagonów osobowych i towarowych,
  - b) podstaw elektrotechniki, maszyn i urządzeń elektrycznych,
  - c) stosowanych systemów ogrzewania, oświetlenia oraz rozwiązań klimatyzacji wagonów osobowych,
  - d) warunków technicznych dopuszczenia taboru do ruchu krajowego i międzynarodowego,
  - e) zasad utrzymania maźnic osiowych oraz zapobiegania grzaniu się czopów osiowych i zawieszenia silników trakcyjnych,
  - f) konstrukcyjnych rozwiązań układów hamulcowych, działania oraz utrzymania urządzeń pneumatycznych w taborze kolejowym,
  - g) organizacji napraw i przeglądów okresowych i kontrolnych w taborze kolejowym,
  - h) postępowania w przypadku stwierdzenia usterek lub uszkodzeń w taborze kolejowym zagrażających bezpieczeństwu ruchu,

- i) wymogów dotyczących mycia, czyszczenia, odkażania, dezynsekcji taboru,
- j) rodzajów serii i numeracji taboru,
- k) wymiarów skrajni budowli, taboru oraz skrajni ładunkowej krajowej i międzynarodowej,
- l) zasad przewozu towarów niebezpiecznych, postępowania w przypadku wykrycia ulatniania lub wycieku substancji trujących i toksycznych,
- m) sygnałów i wskaźników kolejowych,
- n) warunków włączania wagonów osobowych i towarowych do pociągów,
- o) zasad zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych,
- p) zabezpieczania taboru przed zbiegnięciem,
- q) zasad postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i wypadków kolejowych,
- r) dokumentacji związanej z przygotowaniem i przyjmowaniem pociągu oraz jej prowadzenia,
- s) gospodarki taborem kolejowym w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
- t) zasad ochrony przeciwpożarowej.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na rewidenta taboru powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

8. Automatyk:

a) automatyk sterowania ruchem kolejowym:

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. *Wykształcenie*: średnie oraz tytuł zawodowy — technik lub zasadnicze zawodowe o specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym.
2. *Zawodowy staż pracy* — 1 rok na stanowiskach związanych z urządzeniami sterowania ruchem kolejowym albo w zawodzie mechanicznym, elektrycznym (elektrotechnicznym), elektronicznym lub teletechnicznym przy naprawie i utrzymaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym, zwanych dalej „urządzeniami srk”, oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonywania prac przy urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych srk:
  - 1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;
  - 2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;
  - 3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej;
  - 4) wykonanie wyznaczonych zabiegów obsługi technicznej;
  - 5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów;
  - 6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach srk;
  - 7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach srk, polegających na dokonaniu zapisu w książce kontroli urządzeń srk, z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących monterów przez obsługujących urządzenia.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu prac i obowiązków automatyka sterowania ruchem kolejowym;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) budowy, działania, utrzymania i obsługi urządzeń srk,
  - b) technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów urządzeń srk, czytania schematów blokowych i szczegółowych,
  - c) ogólna:
    - zasad sporządzania dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń srk na posterunku ruchu,
    - sygnalizacji kolejowej,
    - działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,
    - podstawowych zasad techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,
    - regulaminów technicznych stacji,
    - dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań pracowników kolejowych różnych specjalności.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

b) automatyk aparatury sterowania ruchem kolejowym (prace na torach czynnych może wykonywać pod nadzorem):

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie średnie oraz tytuł zawodowy — technik lub zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej lub teletechnicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1,5 roku na stanowiskach związanych z urządzeniami sterowania ruchem kolejowym albo w zawodzie mechanicznym, elektrycznym (elektrotechnicznym), elektronicznym lub teletechnicznym przy naprawie i utrzymaniu urządzeń srk oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z wykształceniem średnim i tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonywania prac przy urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych srk:
  - 1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;
  - 2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu;
  - 3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej;
  - 4) wykonanie wyznaczonych zabiegów obsługi technicznej;
  - 5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów;
  - 6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach srk;
  - 7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach srk, polegających na dokonaniu zapisu w książce kontroli urządzeń srk, z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących monterów przez obsługujących urządzenia.
2. *Egzamin teoretyczny:*
  - 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu prac i obowiązków automatyka sterowania ruchem kolejowym;
  - 2) część ustna — znajomość:
    - a) budowy, działania, utrzymania i obsługi urządzeń srk,

b) technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów urządzeń srk, czytania schematów blokowych i szczegółowych,

c) ogólna:

- zasad sporządzania dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń srk na posterunku ruchu,
- sygnalizacji kolejowej,
- działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,
- podstawowych zasad techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,
- regulaminów technicznych stacji,
- dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań pracowników kolejowych różnych specjalności.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

9. Toromistrz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności związanej z budową i utrzymaniem nawierzchni kolejowej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe o specjalności związanej z budową i utrzymaniem nawierzchni kolejowej.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata przy naprawach i utrzymaniu drogi kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — na wyznaczonych odcinkach linii kolejowych — według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.
3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności toromistrza pod nadzorem 24 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonania prac:

- 1) wytyczenie rozjazdu w terenie;
- 2) zniwelowanie toru lub terenu za pomocą niwelatora lub sprzętu pomocniczego;
- 3) wykonanie badań bezpośrednich toru;
- 4) dokonanie pomiaru strzałek łuku;
- 5) wykonanie technicznych badań rozjazdu;
- 6) dokonanie odczytu z planu schematycznego stacji oraz odczytu na rysunku technicznym;
- 7) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze oraz miejsca ograniczenia szybkości ruchu pociągów na torze;
- 8) wykonanie odręcznego szkicu obiektu;
- 9) opracowanie harmonogramu robót przy wymianie rozjazdu, regulacji toru w planie i profilu; regulacja naprężeń w torze bezстыkowym metodą swobodnej regulacji naprężeń;
- 10) sporządzenie wykresu pełzania toków szynowych toru bezстыkowego.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) pracy i obowiązków toromistrza,

- b) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
- c) zasad niwelacji toru i terenu,
- d) zasad budowy toru kolejowego,
- e) organizacji robót torowych,
- f) analizy zmian stanu naprężeń w tokach szynowych,
- g) regulacji naprężeń w torze bezстыkowym,
- h) naprawy pękniętej szyny w torze bezстыkowym;

2) część ustna — znajomość:

- a) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
- b) zasad niwelowania torów i terenu, dokonywania stosownych pomiarów i obliczania strzałek łuków,
- c) zasad dokonywania kontroli stanu torów, rozjazdów i budowli kolejowych oraz związanych z tym pomiarów,
- d) zasad osłaniania sygnałami i prowadzenia robót związanych z budową i utrzymaniem podtorza i nawierzchni budowli i urządzeń kolejowych,
- e) budowy i działania sprzętu i maszyn oraz ręcznych narzędzi do robót torowych,
- f) budowy, zasad działania i napraw rozjazdów kolejowych,
- g) zasad budowy i utrzymania torów bezстыkowych,
- h) zagadnień spawalnictwa szyn i rozjazdów,
- i) zasad dokonywania odbioru robót nawierzchniowych,
- j) zasad dokonywania badań defektoskopowych,
- k) zasad i kryteriów określania stopnia zużycia i przydatności elementów nawierzchni kolejowej,
- l) zasad i zakresu przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
- m) budowy i utrzymania urządzeń ogrzewania rozjazdów kolejowych,
- n) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu,
- o) budowy, zasad działania i obsługi urządzeń sterowania ruchem i łączności kolejowej,
- p) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz postępowania się sprzętem przeciwpożarowym,
- r) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego oraz uszkodzenia toru, podtorza, budowli i urządzeń kolejowych zagrażającego bezpieczeństwu ruchu,
- s) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
- t) zasad składowania elementów nawierzchni kolejowej,
- u) wykorzystania komputerowych systemów wspomagających decyzje przy ocenie stanu technicznego nawierzchni.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko toromistrza uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku dróżnika obchodowego.

10. Mostowniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie: średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności związanej z budową i utrzymaniem dróg i mostów.
2. Zawodowy staż pracy — 5 lat przy utrzymaniu obiektów inżynierskich oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej z budową i utrzymaniem dróg i mostów nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) wmontowanie konstrukcji odciążającej;
- 2) wymiana mostownic;
- 3) utrzymanie łożysk.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu zadań i obowiązków mostowniczego;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) budowy toru kolejowego na obiektach inżynieryjnych,
  - b) rodzajów obiektów inżynieryjnych, ich elementów konstrukcyjnych i pracy tych elementów, materiałów i narzędzi stosowanych do naprawy obiektów inżynieryjnych,
  - c) zasad dokonywania przeglądów obiektów inżynieryjnych i wykrywania nieprawidłowości,
  - d) organizowania i prowadzenia robót związanych z utrzymaniem i naprawą obiektów inżynieryjnych,
  - e) zasad kierowania grupą roboczą wykonującą roboty na torze i w sąsiedztwie czynnych torów kolejowych oraz w innych trudnych warunkach realizacji robót,
  - f) zasad postępowania w przypadku stwierdzenia zagrożeń bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
  - g) techniki ruchu, sygnalizacji kolejowej i zasad posługiwania się urządzeniami łączności,
  - h) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

11. Dróżnik obchodowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy przy robotach torowych.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — na odcinkach linii kolejowych według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej z budową i utrzymaniem dróg kolejowych nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) określenie stanu szyn, podkładów, złączek i podsypki;
- 2) dokonanie pomiaru podstawowych parametrów toru — prześwitu i przechyłu;
- 3) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze i miejsca ograniczenia prędkości;
- 4) zabezpieczenie pękniętej szyny w torze;
- 5) dokonanie oględzin stanu zamknięć zwrotnicowych w rozjeździe;
- 6) dokonanie oględzin wybranego obiektu inżynieryjnego.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu zadań i obowiązków dróżnika obchodowego;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) obowiązków dróżnika obchodowego,
  - b) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego w zakresie obowiązków dróżnika obchodowego,
  - c) zasad budowy toru kolejowego, elementów składowych nawierzchni kolejowej, podtorza oraz zasad wykonywania podstawowych robót związanych z utrzymaniem nawierzchni i podtorza,

- d) postępowania się ręcznymi narzędziami do robót torowych,
- e) podstawowych wiadomości dotyczących toru bezстыkowego ze szczególnym uwzględnieniem zasad pracy w wysokich temperaturach,
- f) podstawowych wiadomości dotyczących badań defektoskopowych oraz zasad oznaczania i sposobu postępowania z szynami, w których wykryto wady,
- g) budowy, części składowych i zasad działania rozjazdów i skrzyżowań torów,
- h) konstrukcji nawierzchni na obiektach inżynieryjnych i przejazdach kolejowych,
- i) zasad postępowania w razie wypadku na torach lub przejazdach kolejowych oraz uszkodzenia torów, budowli i urządzeń kolejowych,
- j) zasad postępowania w przypadku zerwania linii wysokiego napięcia lub uszkodzenia urządzeń sieci trakcyjnej,
- k) zasad działania w trudnych warunkach zimowych,
- l) zasad postępowania się narzędziami do usuwania lodu i śniegu z urządzeń kolejowych.

3. *Szkolenie i egzamin w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

12. Dróżnik przejazdowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie: zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne w jednostce organizacyjnej zatrudniającej pracownika:*

1) zapoznanie z regulaminem obsługi przejazdu lub przejścia	1 dzień
2) zapoznanie z obowiązkami dróżnika przejazdowego i dokumentacją służbową prowadzoną na przejeździe	2 dni
3) zapoznanie z obsługą rogatkowych urządzeń mechanicznych i elektrycznych oraz obsługą urządzeń łączności	1 dzień
4) postępowanie w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	1 dzień
5) poznanie zasad obserwacji przejeżdżającego pociągu	1 dzień
6) zapoznanie ze sposobami ostony przeszkody i ograniczenia prędkości jazdy pociągów na torach szlakowych i stacyjnych	1 dzień

Łącznie: 7 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej z ruchem i przewozami kolejowymi lub budową i utrzymaniem dróg kolejowych nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. Zajęcia próbne — wykonywanie czynności dróżnika przejazdowego pod nadzorem 3 dni

Ogółem: 10 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonania:

- 1) obsługi mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych;
- 2) zabezpieczenia przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych;
- 3) przyjęcia i potwierdzenia informacji o odjeździe pociągu na szlaku jedno- i wielotorowym;
- 4) ostonięcia sygnałami przeszkody na torach kolejowych;
- 5) ostonięcia sygnałami miejsca ograniczenia prędkości pociągów;
- 6) zabezpieczenia pękniętej szyny.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu zadań i obowiązków dróżnika przejazdowego;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) obowiązków dróżnika przejazdowego,
  - b) techniki ruchu kolejowego,
  - c) sygnalizacji kolejowej,
  - d) budowy i obsługi urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego na przejazdach strzeżonych,
  - e) zasad przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
  - f) budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej oraz podstawowych prac związanych z utrzymaniem torów i nawierzchni przejazdu,
  - g) zasad przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozu przesyłek nadzwyczajnych.

3. *Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

13. Pomocnik maszynisty pojazdu trakcyjnego**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:***Wariant A*

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności mechanicznej lub elektrycznej (elektrotechnicznej), związanej z rodzajem trakcji.
2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące przy naprawie i utrzymaniu pojazdów kolejowych odpowiedniej trakcji.

Wariant B

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik lub zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy przy naprawie i utrzymaniu pojazdów kolejowych odpowiedniej trakcji.

Wariant C

Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty w innym rodzaju trakcji, zawodowy staż pracy — co najmniej 6 miesięcy na stanowisku pomocnika maszynisty w innym rodzaju trakcji oraz odbycie przygotowania zawodowego określonego w tabeli dla wariantu C.

Wariant D

Złożony egzamin kwalifikacyjny na kierowcę lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM oraz zawodowy staż pracy — co najmniej 1 rok w charakterze kierowcy lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM oraz odbycie przygotowania zawodowego określonego w tabeli dla wariantu D.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:

- 1) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 2) praca przy naprawie i utrzymaniu elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- 3) praca przy naprawie i utrzymaniu parowych pojazdów trakcyjnych
- 4) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
  - a) przy czynnościach pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
  - b) przy czynnościach pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
  - c) przy czynnościach pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych
  - d) przy czynnościach rewidenta taboru

Liczba dni dla wariantu			
A	B	C	D
10*	40*	30*	14*
10 ^x	40 ^x	30 ^x	30 ^x
10*	40*	30*	14*
15 ^x	15 ^x	15 ^x	7 ^x
15 ^x	15 ^x	15 ^x	14 ^x
15 ^x	15 ^x	15 ^x	7 ^x
10	10	—	5
35*	65*	45*	26*
			40*

Łącznie:

2. *Szkolenie teoretyczne* — dla wariantu A nie przewiduje się, a dla pozostałych wariantów według odrębnego programu nauczania.

3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem:

- 1) na stanowisku pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 2) na stanowisku pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- 3) na stanowisku pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych

Liczba dni dla wariantu			
A	B	C	D
15*	30*	30*	15*
15*	30*	30*	30*
15*	30*	30*	15*
Ogółem: 50*	95*	75*	41*
			79*

* Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonania:

- 1) czynności przygotowania pojazdu trakcyjnego do pracy i zdania pojazdu trakcyjnego po zakończeniu pracy;
- 2) czynności pomocnika maszynisty podczas prowadzenia pociągu i innych prac;
- 3) lokalizowania, wykrywania i usuwania przyczyn wadliwej pracy pojazdu trakcyjnego lub podzespołu;
- 4) wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulców.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdu trakcyjnego oraz hamulców;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji pojazdów trakcyjnych i ich podzespołów w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na tym stanowisku,
  - b) przygotowania pojazdów trakcyjnych do i po pracy,
  - c) obsługi pojazdów trakcyjnych,
  - d) podstaw elektrotechniki, miernictwa i materiałoznawstwa w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na tym stanowisku,
  - e) sposobów wykrywania i usuwania określonych usterek pojazdu trakcyjnego lub podzespołu,
  - f) zasad działania i obsługi hamulców kolejowych, wstępnych oględzin technicznych oraz przeprowadzania prób hamulców pociągów,
  - g) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
  - h) metod bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektrycznych.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. Uwaga: W przypadku potrzeby przeprowadzenia cyklu jednoczesnego szkolenia na stanowisko pomocnika maszynisty dwóch rodzajów trakcji:

- 1) całkowity okres szkolenia jest sumą okresów dotyczących zawodowego stażu i szkolenia praktycznego na pojazdach kolejowych tych rodzajów trakcji;
- 2) obowiązuje pełny zakres części III — egzamin kwalifikacyjny dla każdego rodzaju trakcji;
- 3) obowiązuje odbycie zajęć próbnych dla każdego rodzaju trakcji w okresach przewidzianych w programie przygotowania zawodowego.

14. Maszynista pojazdu trakcyjnego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego i przejechanie w tym czasie:

- 1) 15 tys. km w trakcji elektrycznej,
- 2) 10 tys. km w trakcji spalinowej,
- 3) 5 tys. km w trakcji parowej

— w zależności od rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

Wariant B

1. Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko maszynisty w innym rodzaju trakcji.
2. Zawodowy staż pracy — co najmniej 1 rok na stanowisku maszynisty pojazdu trakcyjnego w tym rodzaju trakcji oraz co najmniej 30 dni pracy przy naprawie i utrzymaniu pojazdów trakcyjnych, o których prawo kierowania kandydat się ubiega.

Wariant C

1. Wykształcenie — średnie i tytuł zawodowy — technik o specjalności mechanicznej lub elektrycznej (elektrotechnicznej).
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy na stanowisku pomocnika maszynisty odpowiedniego rodzaju trakcji.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:

- 1) praca przy naprawie i utrzymaniu elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- 2) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 3) praca przy naprawie i utrzymaniu parowych pojazdów trakcyjnych
- 4) praca w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
  - a) przy czynnościach pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
  - b) przy czynnościach pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
  - c) przy czynnościach pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych
- 5) praca na stanowisku pomocnika maszynisty w rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony
- 6) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
  - a) przy czynnościach maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
  - b) przy czynnościach maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
  - c) przy czynnościach maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych

Łącznie:

Liczba dni dla wariantu:		
A	B	C
—	30*	—
—	30*	—
—	30*	—
—	15*	—
—	15*	—
—	15*	—
—	50*	—
15*	—	20*
15*	—	20*
—	15*	20*
15*	95*	20*
	110*	

2. *Szkolenie teoretyczne* — dla wariantu A i B według odrębnego programu nauczania, dla wariantu C nie jest wymagane.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności pod nadzorem:

- a) na stanowisku maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- b) na stanowisku maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
- c) na stanowisku maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych

Ogółem:

Liczba dni dla wariantu:		
A	B	C
20*	30*	20*
20*	30*	20*
—	30*	20*
20*	125*	40*
35*	140*	

* Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny — umiejętność:

- 1) wykonania czynności przygotowania i zdania pojazdu trakcyjnego do i po pracy;
- 2) obsługi pojazdów trakcyjnych podczas jazdy;
- 3) wykonania wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulców kolejowych;
- 4) lokalizowania i wykrywania usterek w obwodach i urządzeniach pojazdów trakcyjnych;
- 5) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń oraz urządzeń radiołączności;
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdu trakcyjnego oraz hamulców kolejowych;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji i obsługi pojazdów trakcyjnych,
  - b) przygotowania i zdania pojazdu trakcyjnego do i po pracy,
  - c) działania i obsługi typów hamulców stosowanych na kolejach,
  - d) poszczególnych obwodów i urządzeń pojazdów trakcyjnych,
  - e) sposobów lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy pojazdu trakcyjnego lub jego podzespołów,
  - f) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń urządzeń radiołączności,
  - g) urządzeń zabezpieczenia ruchu pociągów w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności maszynisty pojazdu trakcyjnego,
  - h) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
  - i) zagadnień związanych z przewozem kolejną towarów niebezpiecznych,
  - j) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego oraz wydarzeń z ludźmi,
  - k) przepisów i instrukcji oraz prowadzenia podstawowej dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej,
  - l) bezpiecznych metod pracy przy urządzeniach elektrycznych.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. 1. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko maszynisty pojazdu trakcyjnego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego.

2. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko maszynisty spalinowego pojazdu trakcyjnego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku kierowcy lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM.

Wariant D (dla maszynisty pociągu pasażerskiego Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD))

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie i tytuł zawodowy — technik o specjalności elektrycznej lub mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy naprawie i utrzymaniu taboru WKD oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego — szkolenie praktyczne:

1) praca przy naprawie i utrzymaniu taboru WKD:	
a) układu mechanicznego	10 dni
b) układu elektrycznego	20 dni
c) układu pneumatycznego i hamulca	20 dni
2) praca przy czynnościach maszynisty pociągu WKD w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem)	90 dni, w tym 200 godzin prowadzenia pociągu

Ogółem: 140 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny — umiejętność:

- 1) wykonania czynności przygotowania do pracy i zdania po pracy pociągu WKD;
- 2) prowadzenia pociągu po linii WKD;
- 3) wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulca;
- 4) lokalizowania i wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach taboru WKD;
- 5) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radiołączności;
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi taboru WKD;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji taboru WKD,
  - b) przygotowania do pracy i zdania po pracy pociągu WKD,
  - c) działania i obsługi hamulców stosowanych w taborze WKD,
  - d) obwodów i urządzeń taboru WKD,
  - e) sposobu lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy taboru WKD,
  - f) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radiołączności,
  - g) wymaganych na stanowisku maszynisty WKD instrukcji oraz regulaminów wewnętrznych,
  - h) sygnalizacji i organizacji ruchu na linii WKD.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

15. Kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik lub zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy wykształceniu średnim lub 2 lata przy zasadniczym zawodowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne w jednostce organizacyjnej zatrudniającej pracownika:*

1) przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych	30 dni
2) przy czynnościach kierowcy lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem)	15 dni
Łącznie:	45 dni
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.
3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności kierowcy lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM pod nadzorem

	30 dni
Ogółem:	75 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny — umiejętność:

- 1) wykonania próbnej jazdy oraz obsługi urządzeń i hamulców lokomotywy;
- 2) wykonania czynności przygotowania lokomotywy do pracy i zdania lokomotywy po pracy;
- 3) lokalizowania, wykrywania i usuwania typowych usterek podczas pracy lokomotywy;
- 4) obsługi hamulców kolejowych podczas przeprowadzania prób hamulca pociągu.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji i obsługi lokomotywy o mocy do 300 KM,
  - b) lokalizacji i sposobów usuwania wadliwej pracy lokomotywy,
  - c) budowy i obsługi hamulców stosowanych na kolejach,
  - d) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
  - e) zagadnień związanych z przewozem towarów niebezpiecznych.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.**16. Kierowca drezyny i wózka motorowego****I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:***Wariant A*

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące na stanowiskach rzemieślniczych przy naprawie i utrzymaniu pojazdów pomocniczych z napędem motorowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy na stanowiskach rzemieślniczych przy naprawie i utrzymaniu pojazdów pomocniczych z napędem motorowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:**1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:**

a) przy czynnościach pomocnika kierowcy drezyny i wózka motorowego	60 dni
b) przy obsłudze żurawi z napędem hydraulicznym o udźwigu do 8 ton	3 dni

	Łącznie: 63 dni
--	-----------------

2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności kierowcy drezyny i wózka motorowego pod nadzorem	12 dni

	Ogółem: 75 dni
--	----------------

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny:**

- 1) wykonanie próbnej jazdy na wybranym odcinku linii kolejowej;
- 2) wykrycie i usunięcie usterki w działaniu urządzeń drezyny lub wózka motorowego;
- 3) ostrożenie sygnałami przeszkody na torze szlakowym;
- 4) obsługa żurawia hydraulicznego zamontowanego na wózku motorowym;
- 5) ostrożenie sygnałami wózka motorowego (drezyny) w razie nieprzewidzianego postoju na szlaku.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) budowy, eksploatacji i utrzymania wózków motorowych z napędem spalinowym,
  - b) techniki ruchu kolejowego,
  - c) budowy i obsługi żurawi hydraulicznych o udźwigu do 8 ton,

2) część ustna — znajomość:

- a) budowy, działania, obsługi i utrzymania wózków motorowych z napędem spalinowym,
- b) budowy i działania silnika spalinowego,
- c) zasad gospodarki paliwem i smarami,
- d) sposobów wykrywania i usuwania nieprawidłowości w działaniu urządzeń drezyny i wózka motorowego,
- e) podstaw budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej,
- f) sygnalizacji kolejowej,
- g) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- h) polskiej sieci kolejowej,
- i) służbowego rozkładu jazdy pociągów,
- j) zasad bezpiecznej eksploatacji drezyn i wózków motorowych,
- k) zasad postępowania w razie wypadków lub uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- l) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
- m) ochrony przeciwpożarowej oraz postugiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
- n) podstawowych zagadnień z zakresu dozoru technicznego,
- o) dokumentacji eksploatacyjnej oraz warunków dopuszczenia pojazdów kolejowych do eksploatacji.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

IV. Uwagi:

1. Egzamin na kierowcę drezyny i wózka motorowego powinni złożyć także kierujący pojazdami drogowo-kolejowymi. Pracownicy ci powinni wcześniej ukończyć kurs dla kierowcy (operatora) pojazdu drogowego (maszyny budowlanej) i posiadać prawo jazdy (uprawnienia do obsługi) odpowiedniej kategorii.
2. Pracowników, o których mowa w pkt 1, przed poddaniem egzaminowi należy przeszkolić:
  - 1) teoretycznie według pkt II.2;
  - 2) praktycznie — przy czynnościach pomocnika kierowcy drezyny i wózka motorowego w wymiarze 200 przejechanych kilometrów.

17. Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej

Egzamin może być przeprowadzony w jednej lub kilku z niżej wymienionych specjalności:

- 1) maszynista oczyszczarki tłucznia w torze;
- 2) maszynista profilarki tłucznia;
- 3) maszynista stabilizatora dynamicznego;
- 4) maszynista automatycznej podbijarki toru i podbijarki rozjazdów;
- 5) maszynista koparki rowów;
- 6) maszynista profilarki (ścianarki) ław torowiska;
- 7) maszynista żurawia kolejowego;
- 8) maszynista zgarniarki tłucznia;
- 9) maszynista dźwigu UK;
- 10) maszynista wielowrzecionowej zakrętarki śrub stopowych;
- 11) maszynista pociągu do wymiany nawierzchni kolejowej;
- 12) maszynista pociągu do naprawy podtorza;
- 13) maszynista wymieniarki podkładów;
- 14) maszynista odśnieżarki torów;
- 15) maszynista zgrzewarki szyn w torze;
- 16) maszynista pojazdu do inspekcji mostów;
- 17) maszynista drezyny pomiarowej;
- 18) maszynista pojazdów kolejowych do wykonywania prac przy urządzeniach kolejowej sieci trakcyjnej.

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:*Wariant A*

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności mechanicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok, w tym 6 miesięcy przy utrzymaniu i naprawie maszyn do robót nawierzchniowych i budowlanych oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej, elektromechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 2 lata na stanowiskach rzemieślniczych przy utrzymaniu i naprawie maszyn do robót nawierzchniowych i budowlanych oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.
3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności maszynisty maszyny do robót nawierzchniowych i budowlanych pod nadzorem 20 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny:**

- 1) przygotowanie do pracy określonej maszyny;
- 2) odbycie próbnej pracy w charakterze maszynisty;
- 3) wykrycie i usunięcie usterki stwierdzonej w czasie pracy maszyny, awaryjne „złożenie” maszyny;
- 4) ostonięcie sygnałami maszyny w czasie nieprzewidzianego postoju maszyny na szlaku;
- 5) wykonanie czynności obsługowych po zakończeniu pracy maszyny.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
  - a) budowy, działania, obsługi i utrzymania maszyny,
  - b) organizacji, techniki i metod wykonywania robót określoną maszyną;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) przeznaczenia, budowy, działania i zasad obsługi określonej maszyny,
  - b) systemów remontów planowo-zapobiegawczych określonej maszyny,
  - c) zasad i zakresu obsługi oraz konserwacji urządzeń elektrycznych określonej maszyny,
  - d) techniki ruchu kolejowego oraz zasad organizacji manewrów kolejowych,
  - e) sygnalizacji kolejowej,
  - f) udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi i nagłych zachorowań,
  - g) zasad ewidencji czasu pracy i obiegu dokumentacji,
  - h) dokumentacji eksploatacyjnej oraz warunków dopuszczania pojazdów kolejowych do eksploatacji.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.**IV. Uwagi:**

1. Maszyniści wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej kierujący pojazdem kolejowym po uprzednim przeszkoleniu teoretycznym powinni złożyć dodatkowo egzamin:
  - 1) praktyczny — wykonanie próbnej jazdy maszyną na wybranym odcinku linii kolejowej dla sprawdzenia umiejętności jazdy oraz znajomości sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego;
  - 2) teoretyczny:
    - a) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu znajomości techniki ruchu kolejowego;
    - b) część ustna — znajomość:
      - polskiej sieci kolejowej,
      - wewnętrznego rozkładu jazdy pociągów.
2. Maszyniści obsługujący maszyny pozostające pod nadzorem dozoru technicznego powinni uzyskać uprawnienia do obsługi tych maszyn.
3. Maszyniści obsługujący maszyny energetyczne powinni zdać egzamin ze znajomości zasad eksploatacji urządzeń i instalacji elektroenergetycznych.

**WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE, RODZAJ, ZAKRES I CZAS TRWANIA PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO
ORAZ ZAKRES PRZEDMIOTOWY EGZAMINU KWALIFIKACYJNEGO NA STANOWISKA
BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU METRA
ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE METRA**

1. Dyspozytor ruchu

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowisku dyżurnego ruchu i stacji oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne:*

1) obsługa dygitalizera	60 dni
2) zapoznanie z systemami i urządzeniami w metrze	30 dni

Łącznie: 90 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności na stanowisku dyspozytora ruchu pod nadzorem	30 dni

Ogółem: 120 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie czynności dyspozytora ruchu pod nadzorem;
- 2) dokonanie zapisu w wybranym dokumencie;
- 3) obsługa urządzeń i systemów na stanowisku dyspozytora ruchu;
- 4) wydawanie poleceń prostych i złożonych.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna:
  - a) opracowanie tematu z zakresu organizacji i techniki ruchu metra,
  - b) znajomość przepisów i instrukcji metra;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) przepisów i instrukcji dotyczących pracy dyspozytora ruchu,
  - b) obsługi urządzeń,
  - c) postępowania w przypadku zagrożeń.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

2. Dyżurny ruchu i stacji

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne:*

1) obsługa pulpitu stacji	30 dni
2) zapoznanie się z układem torowym stacji	2 dni

Łącznie: 32 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności dyżurnego ruchu i stacji pod nadzorem	15 dni

---

Ogółem: 47 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem zadanej czynności dyżurnego ruchu i stacji;
- 2) dokonanie zapisu w wybranym dokumencie;
- 3) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej;
- 4) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu przez stację;
- 5) automatyczne zawracanie i automatyczne powtarzanie przebiegów.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu organizacji i techniki ruchu; przepisy i instrukcje;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) sygnalizacji,
  - b) obsługi urządzeń,
  - c) postępowania w przypadku zagrożeń.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.**3. Manewrowy**

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 2 lata w Metrze Warszawskim oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	6 dni
a) struktura organizacyjna przedsiębiorstwa; zapoznanie się z zagadnieniami ogólnoadministracyjnymi; wybrane zagadnienia pracownicze	1 dzień
b) zakres czynności podstawowych i dodatkowych manewrowego; zapoznanie z ręcznymi urządzeniami sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	2 dni
c) zadania i obowiązki drużyny manewrowej, wykonywanie czynności manewrowych; współpraca z dyspozytorami służby ruchu i elektrowozowni	2 dni
d) zapoznanie z budową torów i rozjazdów	1 dzień
2) jednostka taboru:	3 dni
a) budowa wagonu	1 dzień
b) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	1 dzień
c) uproszczona próba hamulca zespolonego	1 dzień

Łącznie: 9 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności manewrowego pod nadzorem	10 dni

---

Ogółem: 19 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny:**

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej;
- 2) przygotowanie drogi przebiegu dla jazdy manewrowej przy urządzeniach sterowania ruchem kolejowym, przystosowanych do ręcznego przestawiania zwrotnic;
- 3) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem;
- 4) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — test dotyczący specyfiki pracy manewrowego na terenie stacji techniczno-postojowej;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) techniki ruchu metra,
  - b) sygnalizacji metra,
  - c) obsługi ręcznych urządzeń sterowania ruchem metra w zakresie prowadzenia manewrów.

3. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.**4. Monter urządzeń sterowania ruchem pociągów****I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:**

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące na stanowisku praktykanta na montera urządzeń sterowania ruchem pociągów oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego — szkolenie teoretyczne:

1) zapoznanie z konstrukcją i zasadami działania urządzeń sterowania ruchem pociągów	10 dni
2) zapoznanie z organizacją pracy i przepisami stosowanymi w Metrze Warszawskim	3 dni

Ogółem: 13 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — wykonanie czynności konserwacyjnych i kontrolnych wskazanego urządzenia sterowania ruchem pociągów.
2. *Egzamin teoretyczny:*
  - 1) część pisemna — opracowanie tematu ze znajomości wskazanego urządzenia sterowania ruchem w Metrze Warszawskim;
  - 2) część ustna — znajomość przepisów i instrukcji stosowanych w Metrze Warszawskim oraz zasad działania wskazanego urządzenia sterowania ruchem pociągów.
3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

5. Monter urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:**

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy — technik o specjalności elektronicznej.
2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące na stanowisku praktykanta na montera urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego — szkolenie teoretyczne:

1) zapoznanie z konstrukcją i zasadami działania urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej	10 dni
2) zapoznanie z organizacją pracy i przepisami stosowanymi w Metrze Warszawskim	3 dni

Ogółem: 13 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny*: wykonanie czynności konserwacyjnych i kontrolnych wskazanego obwodu zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej.
2. *Egzamin teoretyczny*:
  - 1) egzamin pisemny — opracowanie tematu ze znajomości wskazanego układu systemu zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej;
  - 2) egzamin ustny — znajomość przepisów i instrukcji stosowanych w Metrze Warszawskim oraz zasad działania urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej.
3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

6. Maszynista pociągu metra

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy technik o specjalności elektrycznej lub elektronicznej.
2. Zawodowy staż pracy — ukończenie kursu kwalifikacyjnego na stanowisko maszynisty pociągu metra i odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne*:

1) praca przy naprawie i utrzymaniu taboru metra:	
a) układu mechanicznego wagonu	7 dni
b) układu elektrycznego wagonu	14 dni
c) urządzeń pneumatycznych i hamulców	7 dni
2) praca w charakterze pracownika szkolonego przy czynnościach maszynisty pociągu metra (pod nadzorem)	60 dni, w tym 80 godzin prowadzenie pociągu metra pod nadzorem maszynisty

Ogółem:	88 dni
---------	--------

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność:

- 1) przygotowania pociągu metra do pracy i zdania pociągu metra po pracy;
- 2) obsługi pociągu metra podczas jazdy;
- 3) wstępnych oględzin technicznych pociągu, obsługi hamulców w pociągach metra;
- 4) wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach wagonów metra;
- 5) obsługi urządzeń: automatycznego ograniczenia prędkości (AOP), czujności, radiołączności i rozgłoszenia;
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi wagonów metra;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji wagonów metra,
  - b) przygotowania pociągu metra do pracy i zdania pociągu metra po pracy,
  - c) działania i obsługi hamulców w wagonach metra,

- d) poszczególnych obwodów i urządzeń w wagonach metra,
- e) sposobów lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy poszczególnych wagonów metra,
- f) obsługi urządzeń: automatycznego ograniczenia prędkości (AOP), czujności, radiołącności i rozgłoszenia,
- g) instrukcji sygnalizacji i prowadzenia ruchu pojazdów metra,
- h) instrukcji postępowania w sprawie wypadków i wydarzeń kolejowych na liniach metra,
- i) przepisów przeciwpożarowych.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

7. Maszynista pomocniczych pojazdów kolejowych metra

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — średnie oraz tytuł zawodowy technik lub zasadnicze zawodowe o specjalności mechanicznej lub elektrycznej.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy wykształceniu średnim lub 2 lata przy zasadniczym zawodowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Szkolenie praktyczne:*

1) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych (lokomotywy manewrowej, wózków motorowych)	30 dni
2) wykonywanie pod nadzorem czynności kierowcy lokomotywy manewrowej i wózków manewrowych	20 dni
3) obsługa żurawi z napędem hydraulicznym o udźwigu do 2 ton	2 dni
	Łącznie: 52 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności maszynisty pomocniczych pojazdów kolejowych metra pod nadzorem	7 dni
	Ogółem: 59 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność:

- 1) przygotowania pojazdu do pracy i zdania po pracy;
- 2) obsługi codziennej pojazdu;
- 3) wykrywania, lokalizacji i usuwania typowych usterek;
- 4) wykonania próbnej jazdy pociągiem roboczym pod nadzorem.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pomocniczych pojazdów kolejowych metra;
- 2) część ustna — znajomość:
  - a) konstrukcji i obsługi pomocniczych pojazdów szynowych,
  - b) wykrywania i sposobu usuwania usterek,
  - c) budowy i obsługi hamulców stosowanych w pomocniczych pojazdach kolejowych metra,
  - d) sygnalizacji i organizacji ruchu pasażerskiego i pociągów roboczych na liniach metra,
  - e) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w metrze,
  - f) przepisów wewnętrznych i instrukcji obowiązujących w metrze.

3. *Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy* — według programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

WZÓR

(format A 4)

.....
(pieczęć jednostki organizacyjnej
pracodawcy, przy której została
powołana komisja egzaminacyjna)

**ŚWIADECTWO ZŁOŻENIA EGZAMINU
KWALIFIKACYJNEGO Nr ..... / WERYFIKACYJNEGO Nr .....***

Komisja Egzaminacyjna, działająca na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe (Dz. U. Nr 212, poz. 2152), stwierdza, że Pan (Pani) .....
..... urodzony(a) dnia .....
w ....., zatrudniony(a) w .....
.....
złożył(a) w dniu ..... r. egzamin kwalifikacyjny/weryfikacyjny* z wynikiem pozytywnym na stanowisko .....

.....
(data i miejsce wystawienia)

.....
(podpis przewodniczącego komisji)
(pieczęć imienna)

*Niepotrzebne skreślić.

WZÓR PRAWA KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM

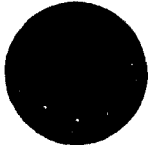
	<p>..... (pracodawca)</p> <p>PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p>
--	---

okładka: po złożeniu format A 6, tło jasnoniebieskie, litery czarne

<p>..... (pracodawca)</p> <p>PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px 0;"></div> <p style="text-align: center; font-size: small;">mp. student</p> <p>Seria .....</p> <p>Nr .....</p> <p>..... (własnoręczny podpis posiadacza)</p> <p>Pan ..... (nazwisko)</p> <p>imię ..... (imiona)</p> <p>ur. .... (data urodzenia)</p>	<p>Na podstawie egzaminu kwalifikacyjnego złożonego w dniu ..... r. na ..... (wymiarac nazwę samowiska)</p> <p>..... (świadectwo nr ..... z dnia ..... r.) oraz zaliczonej jazdy próbnej w dniu ..... r. uzyskał prawo samodzielnego kierowania</p> <p>..... (wymiarac treść pojazdu kolejowego)</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">mp. ekspedient</p> <p>..... dnia ..... r.</p> <p style="text-align: center; font-size: small;">..... (stempel i podpis wydającego)</p> <p style="font-size: x-small;">symbol druku ..... ścisłego zarachowania</p>
---	---

po złożeniu format A 6, tło białe, litery czarne

WZÓR PRAWA KIEROWANIA POCIĄGIEM METRA

<p>Na podstawie złożonego egzaminu w dniu: .....</p> <p>świadectwo nr: .....</p> <p>oraz zaliczonej jazdy próbnej</p> <p>UZYSKAŁ PRAWO SAMODZIELNEGO KIEROWANIA POCIĄGIEM METRA</p> <p>pieczęć</p> <p>Warszawa, dn.: .....</p> <p>..... (podpis wydającego)</p>	<p>METRO WARSZAWSKE Sp z o.o. Warszawa ul. Wilczy Dół 5</p> <p></p> <p>PRAWO KIEROWANIA POCIĄGIEM METRA</p> <p>Nr .....</p> <p>..... (podpis posiadacza)</p> <p>..... (imię i nazwisko)</p> <p>..... (data i miejsce urodzenia)</p>
--	--

prawo kierowania pociągiem metra po wypełnieniu i wstawieniu zdjęcia w formie elektronicznej składane do formatu A 7 i foliowane

Załącznik nr 9

**ZASADY OCENY ZDOLNOŚCI FIZYCZNYCH I PSYCHICZNYCH ZATRUDNIONYCH NA STANOWISKACH
BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO
ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE I TRYB ORZEKANIA**

§ 1. Ocenę zdolności fizycznych i psychicznych do pracy ustala się po przeprowadzeniu badań profilaktycznych lekarskich i psychologicznych, obejmujących:

- 1) badanie ogólne stanu zdrowia przeprowadzone przez uprawnionego lekarza;
- 2) badania specjalistyczne i pomocnicze, zlecone przez uprawnionego lekarza, w tym obowiązkowe badanie okulistyczne i laryngologiczne oraz badania pomocnicze, o których mowa w § 5 ust. 4 niniejszego załącznika;
- 3) badanie psychologiczne, z zastrzeżeniem § 5 ust. 2 i 3 niniejszego załącznika.

§ 2. 1. Profilaktyczne badania lekarskie dzielą się na:

- 1) wstępne;
- 2) okresowe;
- 3) kontrolne.

2. Badania wstępne przeprowadza się przed zatrudnieniem na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz przed podjęciem zatrudnienia na stanowiskach związanych z prowadzeniem pojazdów kolejowych, a także przed przeniesieniem do pracy na takie stanowiska.

3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzący pojazdy kolejowe podlegają okresowym badaniom profilaktycznym. Terminy badań okresowych określają tabele nr 1 i 2, a wyznaczoną datę kolejnego badania okresowego uprawniony lekarz wpisuje do zaświadczenia lekarskiego.

4. Lekarz przeprowadzający badanie profilaktyczne, o którym mowa w ust. 2 i 3, może poszerzyć jego zakres o dodatkowe specjalistyczne badania konsultacyjne oraz badania dodatkowe, a także wyznaczyć wcześniejszy termin badania, niż wynikałoby to z tabeli nr 1 lub 2, jeżeli stwierdzi, że jest to niezbędne do prawidłowej oceny stanu zdrowia osoby przyjmowanej do pracy lub pracownika.

5. Badania kontrolne przeprowadza się w następujących przypadkach:

- 1) niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającą dłużej niż 30 dni;
- 2) spowodowania przez pracownika wypadku kolejowego;
- 3) przed rozpoczęciem przygotowania zawodowego, po ukończeniu którego pracownik będzie wykonywał czynności na stanowisku o wyższych wymogach zdrowotnych lub w warunkach innego rodzaju narażenia zawodowego;
- 4) podejrzenia utraty przez pracownika zdolności fizycznych i psychicznych do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku;
- 5) powrotu pracownika do pracy na stanowisku po przerwie trwającej dłużej niż 6 miesięcy;
- 6) przed rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikiem, który pracował w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach uciążliwych, albo przed przeniesieniem go z tego stanowiska na stanowisko, na którym warunki szkodliwe dla zdrowia lub warunki uciążliwe nie występują;
- 7) w innych przypadkach, jeżeli wynika to z odrębnych przepisów.

6. Badania kontrolne przeprowadza się poza terminami wynikającymi z częstotliwości wykonywania badań okresowych. Badania te obejmują ogólne badanie stanu zdrowia, badania specjalistyczne i pomocnicze. Zakres badań specjalistycznych i pomocniczych określa uprawniony lekarz, który ocenia także, czy do wydania orzeczenia niezbędne jest przeprowadzenie badania psychologicznego.

§ 3. 1. Badania profilaktyczne pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzących pojazdy kolejowe wykonuje się na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę.

2. Skierowanie wydaje się oddzielnie dla każdego pracownika. Skierowanie powinno zawierać:

- 1) określenie rodzaju badania profilaktycznego;
- 2) w przypadku badania wstępnego — określenie stanowiska pracy, na którym pracownik ma być zatrudniony;

- 3) w przypadku badania okresowego — określenie stanowiska pracy, na którym pracownik jest zatrudniony, oraz czynności wykonywanych przez pracownika;
- 4) informacje o czynnikach szkodliwych dla zdrowia lub warunkach uciążliwych występujących na stanowisku pracy.

Tabela nr 1

WYKAZ STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE, CHARAKTERYSTYKA TYCH STANOWISK, WYMOGI ZDROWOTNE DOTYCZĄCE KATEGORII WZROKU I SŁUCHU ORAZ TERMINY BADAŃ OKRESOWYCH NA POSZCZEGÓLNYCH STANOWISKACH					
Lp.	Nazwa stanowiska pracy	Charakterystyka stanowiska: określenie czynności, warunków i miejsca pracy z uwzględnieniem warunków szkodliwych lub uciążliwych	Kategoria wzroku	Kategoria słuchu	Terminy badań okresowych
1	2	3	4	5	6
1	Dyżurny ruchu	Kierowanie ruchem pociągów na stacji i sąsiednich szlakach. Zarządzanie, nadzorowanie i wykonywanie innych czynności związanych z ruchem pociągów i pracą manewrową stacji. Praca ciągła w systemie zmianowym, w różnych warunkach atmosferycznych, w dużym napięciu uwagi. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów i życie pasażerów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej	II	I	co 2 lata
2	Nastawniczy	Obsługa urządzeń sterowania ruchem kolejowym. Sprawdzanie stanu i działania zwoznic, wykolejnic i sygnatów. Prowadzenie dokumentacji ruchowej. Praca fizyczna na nastawniach wyposażonych w urządzenia mechaniczne. Praca w systemie zmianowym. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu pociągów. Praca ciągła w zmiennym rytmie dobowym	II	I	co 2 lata
3	Zwozniczy	Obsługa i utrzymanie zwoznic i wykolejnic, nastawianie ręczne lub automatyczne. Praca w systemie zmianowym, w różnych warunkach atmosferycznych, w wymuszonej pozycji ciała	II	I	co 2 lata
4	Kierownik pociągu	Praca wykonywana przed rozpoczęciem jazdy, podczas jazdy lub manewrów. Zarządzanie ruchem pociągu na szlaku. Praca w zmiennym rytmie dobowym. Duża odpowiedzialność. Narażenie na zmienne warunki atmosferyczne	II	I	co 2 lata
5	Ustawiacz	Zestawianie, łączenie i rozłączanie wagonów (pociągów), obsługa punktów ładunkowych. Wykonywanie manewrów przy użyciu lokomotywy i kierowanie pracą drużyny manewrowej. Praca w zmiennym rytmie dobowym, odpowiedzialna, wymagająca dużego napięcia uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru oraz zmienne warunki atmosferyczne i hałas	I	I	1 raz w roku
6	Manewrowy	Rozłączanie i sprzęganie taboru, przestawianie zwoznic, hamowanie taboru przy użyciu płozów hamulcowych, zabezpieczanie wagonów			

1	2	3	4	5	6
		przed zbiegnięciem oraz inne prace zlecone przez ustawiacza. Praca fizyczna w wymuszonej pozycji ciała, wymagająca sprawności i uwagi. Praca na wysokości przy sprawdzaniu stanu wagonów i przesyłek wagonowych. Praca w systemie zmianowym. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru, zmienne warunki atmosferyczne i hałas	I	I	1 raz w roku
7	Rewident taboru	Sprawdzanie wagonów i pojazdów pod względem przydatności technicznej do ruchu. Sprawdzanie działania hamulców. Dokonywanie bieżących napraw. Praca wykonywana w wymuszonej pozycji ciała i zmiennych warunkach atmosferycznych. Możliwa praca na wysokości	II	I	co 2 lata
8a	Automatyk sterowania ruchem kolejowym	Utrzymanie, naprawa i montaż urządzeń sterowania ruchem kolejowym (srk). Praca w różnych porach doby przy urządzeniach srk na torach czynnych. Możliwość pracy przy urządzeniach ciśnieniowych oraz emitujących sygnały wysokiej częstotliwości. Możliwość pracy na wysokości. Niebezpieczeństwo porażenia prądem. Narażenie na zagrożenia wynikające z ruchu taboru oraz zmienne warunki atmosferyczne	II	I	co 2 lata
8b	Automatyk aparatury sterowania ruchem kolejowym	Utrzymanie, naprawa i montaż urządzeń sterowania ruchem kolejowym (srk). Praca w różnych porach doby przy wewnętrznych urządzeniach srk. Możliwość pracy przy urządzeniach ciśnieniowych oraz emitujących sygnały wysokiej częstotliwości. Możliwość pracy na wysokości. Niebezpieczeństwo porażenia prądem. Praca na czynnych torach kolejowych — wyłącznie pod nadzorem	II	II	co 2 lata
9	Toromistrz	Organizowanie, kierowanie i nadzór nad robotami torowymi. Praca w narażeniu na czynniki atmosferyczne	II	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
10	Mostowniczy	Organizowanie, kierowanie i nadzór nad utrzymaniem obiektów inżynierskich. Praca w narażeniu na czynniki atmosferyczne. Praca na wysokości	II	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
11	Dróżnik obchodowy	Dozorowanie linii kolejowych poprzez wzrokową kontrolę stanu elementów infrastruktury. Praca w narażeniu na czynniki atmosferyczne	II	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
12	Dróżnik przejazdowy	Obsługa urządzeń zabezpieczających przejazd. Oślanianie pociągów zatrzymywanych na szlaku. Konserwowanie i utrzymywanie przejazdu i nawierzchni kolejowej w granicach przejazdu. Praca w systemie zmianowym, w różnych warunkach atmosferycznych. Praca odpowiedzialna, przy dużym napięciu uwagi	II	I	co 2 lata

1	2	3	4	5	6
13	Pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych	Prowadzenie pod nadzorem i obsługa elektrycznego, spalinowego lub parowego pojazdu trakcyjnego. Przygotowanie pojazdu do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna, wymagająca szczególnej sprawności psychicznej. Narażenie na stres, hałas, wibrację i niekorzystne warunki mikroklimatyczne. Praca wykonywana w różnych porach doby	I	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
14	Maszynista pojazdów trakcyjnych	Prowadzenie i obsługa elektrycznego, spalinowego lub parowego pojazdu trakcyjnego. Przygotowanie pojazdu do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna, wymagająca szczególnej sprawności psychofizycznej. Narażenie na stres, hałas, wibrację i niekorzystne warunki mikroklimatyczne. Praca wykonywana w różnych porach doby	I, z tym że dla maszynisty kolei wąskotorowych — kat. II	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
15	Kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM	Prowadzenie i obsługa lokomotywy spalinowej. Możliwość pracy w różnych porach doby, w narażeniu na stres, hałas, wibrację i czynniki atmosferyczne	I	I	co 2 lata
16	Kierowca drezyny i wózka motorowego	Prowadzenie pojazdu kolejowego na szlaku i po torach stacyjnych lub drogach. Konserwacja sprzętu. Możliwość pracy w różnych porach doby, w narażeniu na czynniki atmosferyczne	I	I	co 2 lata
17	Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej	Obsługa i prowadzenie maszyn do robót nawierzchni kolejowej. Przygotowanie maszyny do pracy, usuwanie typowych uszkodzeń. Praca odpowiedzialna, w zmiennych warunkach atmosferycznych i zmiennym rytmie dobowym. Narażenie na stres, hałas, wibrację i pyły. Praca poza stałym miejscem zamieszkania	I	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku

Tabela nr 2

WYKAZ STANOWISK BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU METRA ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE METRA, CHARAKTERYSTYKA TYCH STANOWISK, WYMOGI ZDROWOTNE DOTYCZĄCE KATEGORII WZROKU I SŁUCHU ORAZ TERMINÓW BADAŃ OKRESOWYCH NA POSZCZEGÓLNYCH STANOWISKACH					
Lp.	Stanowisko pracy	Charakterystyka stanowiska: określenie czynności, warunków i miejsca pracy z uwzględnieniem warunków szkodliwych lub uciążliwych	Kategoria wzroku	Kategoria słuchu	Terminy badań okresowych
1	2	3	4	5	6
1	Dyspozytor ruchu	Stały nadzór nad ruchem pojazdów kolejowych metra i ruchem pasażerów. Praca w systemie zmianowym; duża odpowiedzialność; duży dopływ informacji; obsługa monitorów; sztuczne oświetlenie	II	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku

1	2	3	4	5	6
2	Dyżurny ruchu i stacji	Obsługa ruchu pasażerskiego i pociągów metra. Praca zmianowa; duża odpowiedzialność; duży dopływ informacji; obsługa monitorów; sztuczne oświetlenie	II	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
3	Manewrowy	Rozłączanie i sprzęganie taboru, przestawianie zwrotnic, hamowanie taboru przy użyciu płozów hamulcowych. Praca w tunelu przy sztucznym oświetleniu. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo ruchu taboru pomocniczego. Narażenie na zmienne warunki atmosferyczne i hałas	I	I	1 raz w roku
4	Monter urządzeń sterowania ruchem pociągów	Utrzymanie urządzeń sterowania ruchem pociągów. Wykonywanie prac konserwacyjnych, regulacji i pomiarów urządzeń mechanicznych i elektrycznych. Możliwość pracy zmianowej. Sporadyczna praca na wysokości powyżej 3 m. Niebezpieczeństwo związane z ruchem pociągów i niebezpieczeństwo porażenia prądem	I	I	co 2 lata
5	Monter urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej	Utrzymanie urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej. Wykonywanie prac konserwacyjnych, regulacji i pomiarów urządzeń elektrycznych. Możliwość pracy zmianowej. Sporadyczna praca na wysokości powyżej 3 m. Niebezpieczeństwo związane z ruchem pociągów i niebezpieczeństwo porażenia prądem	I	I	co 2 lata
6	Maszynista pociągu metra	Obsługa pociągu metra. Praca w stresie; duża odpowiedzialność; duży dopływ informacji. Praca w systemie zmianowym, w wymuszonej pozycji, przy sztucznym oświetleniu; hałas. Zagrożenie spowodowane ruchem pociągów	I	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku
7	Maszynista pomocniczych pojazdów kolejowych metra	Prowadzenie pomocniczych pojazdów kolejowych (lokomotywa, drezyna) na linii metra i łącznicy. Praca w tunelu przy sztucznym oświetleniu; hałas; narażenie na urazy mechaniczne	I	I	do 50. roku życia co 2 lata, powyżej 50. roku życia — 1 raz w roku

§ 4. 1. Badania profilaktyczne przeprowadza uprawniony lekarz samodzielnie, uwzględniając wyniki badań specjalistycznych i pomocniczych oraz ocenę zdolności do pracy dokonaną przez psychologa.

2. Badania, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się na podstawie:

- 1) skierowań, o których mowa w § 3 ust. 1 niniejszego załącznika;
- 2) wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzących pojazdy kolejowe, charakterystyki tych stanowisk, wymogów zdrowotnych dotyczących kategorii wzroku i słuchu oraz terminów badań okresowych na poszczególnych stanowiskach, określonego w tabeli nr 1;
- 3) wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu metra oraz prowadzących pojazdy kolejowe metra, charakterystyki tych stanowisk, wymogów zdrowotnych dotyczących kategorii wzroku i słuchu oraz terminów badań okresowych na poszczególnych stanowiskach, określonego w tabeli nr 2;
- 4) innych przepisów, z których wynika potrzeba oceny zdolności fizycznej i psychicznej pracowników;
- 5) własnych spostrzeżeń uprawnionego lekarza z przeprowadzonych wizytacji stanowisk pracy.

§ 5. 1. Przed rozpoczęciem badania uprawniony lekarz, lekarz specjalista oraz psycholog powinien:

- 1) sprawdzić tożsamość osoby skierowanej na badanie;
- 2) upewnić się, czy pracownik nie zgłosił się na badanie bezpośrednio po nocnej zmianie, w stanie uniemożliwiającym ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy; w takim przypadku należy odmówić przeprowadzenia badania i ustalić nowy termin, powiadamiając o tym pisemnie właściwego pracodawcę.

2. Badanie psychologiczne wykonuje się przed badaniami wchodzącymi w zakres badań lekarskich pracowników, w terminach określonych w ust. 3.

3. Badania psychologiczne wykonuje się:

- 1) przy każdym badaniu wstępnym;
- 2) co 4 lata — w ramach badań okresowych;
- 3) co 2 lata — w ramach badań okresowych u pracowników powyżej 50. roku życia zatrudnionych na stanowiskach:
  - a) toromistrza, mostowniczego, dróżnika obchodowego, maszynisty pojazdu trakcyjnego, pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego, maszynisty wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej — wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
  - b) dyspozytora ruchu, dyżurnego ruchu i stacji, maszynisty pociągu metra, maszynisty pomocniczych pojazdów kolejowych — wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 4) w ramach badania kontrolnego, jeżeli lekarz wykonujący badanie uzna to za niezbędne do wydania orzeczenia;
- 5) w razie spowodowania przez pracownika wypadku kolejowego.

4. W ramach badań pomocniczych należy wykonać morfologię krwi, OB, badanie poziomu glikemii na czczo, badanie poziomu aminotransferaz, badanie ogólne moczu, rtg klatki piersiowej i ekg.

5. Wyniki badań laboratoryjnych, z wyjątkiem badania poziomu glikemii na czczo, uznaje się za miarodajne, jeżeli od ich wykonania minęło nie więcej niż 6 miesięcy, a w przypadku badań radiologicznych:

- 1) nie więcej niż 24 miesiące — w odniesieniu do stanowisk wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, z zastrzeżeniem pkt 2,
- 2) nie więcej niż 48 miesięcy — w odniesieniu do stanowisk: nastawniczy, automatyk sterowania ruchem kolejowym, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych i maszynista pojazdów trakcyjnych, wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, oraz stanowisk wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia

— jeżeli nie zachodzą okoliczności uzasadniające ponowne ich wykonanie.

§ 6. 1. Badanie układu wzrokowego przeprowadza lekarz okulista, który określa kategorię wzroku na podstawie wyniku badania, stosując tabele nr 3 i 4 oraz uwagi metodyczne, z tym że badanie dróżnika przejazdowego przeprowadza się zawsze według tabeli nr 4.

Tabela nr 3

BADANIE OKULISTYCZNE WYKONYWANE W RAMACH BADANIA WSTĘPNEGO NA STANOWISKA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE			
		I kategoria wzroku	II kategoria wzroku
Ostrość wzroku	bez korekcji	0,8/0,8	0,8/0,6
	z korekcją	—	—
	korekcja	—	—
Rozpoznawanie barw		prawidłowe	prawidłowe

Tabela nr 4

BADANIE OKULISTYCZNE WYKONYWANE W RAMACH BADANIA OKRESOWEGO NA STANOWISKA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE			
		I kategoria wzroku	II kategoria wzroku
Ostrość wzroku	bez korekcji	0,5/0,5 lub 0,7/0,3	0,4/0,2
	z korekcją	1,0/0,5 lub 0,8/0,8	0,8/0,6
	korekcja	+/- 3,0 D sph +/- 2,0 D cyl	+/- 3,0 D sph +/- 2,0 D cyl
Rozpoznawanie barw		prawidłowe	prawidłowe

Uwagi metodyczne:

- A. Zez, oczopląs i wszczępienie soczewek wewnątrzgałkowych wyklucza zakwalifikowanie do I i II kategorii wzroku.
- B. Brak widzenia stereoskopowego dyskwalifikuje do pracy na wysokości.
- C. Zmiany w polu widzenia nie zezwalają na zakwalifikowanie do I kategorii wzroku. Obwodowe ubytki w polu widzenia nieprzekraczające 20 stopni w każdym oku pozwalają przyznać II kategorię wzroku, po wykluczeniu czynnego procesu chorobowego.
- D. Wyniki badań, rozpoznanie oraz ewentualną konieczność pracy w szklach korekcyjnych należy wpisać do dokumentacji medycznej indywidualnej wewnętrznej pracownika.
- E. Konieczność pracy w szklach korekcyjnych należy dodatkowo wpisać do zaświadczenia lekarskiego.

2. Jeżeli kategorie wzroku zostały określone w szklach okularowych lub soczewkach kontaktowych, pracownik jest obowiązany do używania wymaganej korekcji w czasie pracy oraz posiadania szkieł zapasowych.

§ 7. Badanie narządu słuchu i równowagi przeprowadza lekarz laryngolog, który określa kategorię słuchu według norm zawartych w tabeli nr 5, uwzględniając wynik badania audiometrycznego.

Tabela nr 5

Kategoria słuchu	Badanie słuchu w ramach badania wstępnego na stanowiska bezpośrednio związane z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych	Badanie słuchu w ramach badania okresowego na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych
I	Badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 5 m	Badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 2 m
II	Badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 3 m	Badany powinien słyszeć mowę zwykłą każdym uchem oddzielnie z odległości 5 m

§ 8. 1. Badanie psychologiczne przeprowadza psycholog, uwzględniając czynniki ryzyka zawodowego i szczególne wymogi sprawności psychicznych w transporcie kolejowym oraz metodykę badań psychologicznych.

2. Badania psychologiczne powypadkowe wykonuje się w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

§ 9. 1. Przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy pracownika zatrudnionego na stanowisku pracy dłużej niż 5 lat uprawniony lekarz uwzględnia stopień przystosowania zawodowego.

2. Przy ocenie zdolności do pracy pracownika, który wykonuje dodatkowe czynności, wykraczające poza zakres czynności określonych dla stanowiska pracy tego pracownika, należy uwzględnić wymogi zdrowotne przewidziane dla tych czynności.

§ 10. Pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzących pojazdy kolejowe uznaje się za zdolnych do pracy na tych stanowiskach, jeżeli:

- 1) w wyniku badania ogólnego stanu zdrowia, z uwzględnieniem wyników badań specjalistycznych i pomocniczych, nie stwierdzono istotnych zmian chorobowych ani nieprawidłowości lub stwierdzone zmiany w nieznacznym stopniu ograniczają sprawność ustroju, lecz nie powodują niezdolności do wykonywania czynności na danym stanowisku pracy;
- 2) spełniają wymogi odnośnie do kategorii wzroku i słuchu określone w tabelach nr 1 i 2;
- 3) uzyskali pozytywną ocenę zdolności do pracy na określonym stanowisku pracy, wydaną przez psychologa.

§ 11. 1. W wyniku badania lekarskiego (badania ogólnego stanu zdrowia, badań specjalistycznych i pomocniczych) oraz badania psychologicznego uprawniony lekarz wydaje orzeczenie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy lub istnienie takich przeciwwskazań.

2. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, uprawniony lekarz wpisuje do zaświadczenia lekarskiego, którego wzór określa załącznik nr 10 do rozporządzenia, oraz do dokumentacji medycznej indywidualnej wewnętrznej pracownika.

3. Zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w ust. 2, wystawia się w 2 egzemplarzach — dla pracownika i pracodawcy.

4. Rejestr wydanych zaświadczeń prowadzi się oddzielnie dla każdego pracodawcy.

§ 12. W kolejowych poradniach medycyny pracy oraz w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej powołuje się komisje lekarskie.

§ 13. 1. Komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy powołane są do:

- 1) orzekania o zdolności do pracy w przypadku odwołania od orzeczenia uprawnionego lekarza, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1;
- 2) orzekania o zdolności do pracy, gdy pracownik spowodował wypadek kolejowy.

2. Komisja Lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej powołana jest do:

- 1) orzekania o zdolności do pracy w przypadku odwołania od orzeczenia uprawnionego lekarza, w odniesieniu do stanowisk określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 2) orzekania o zdolności do pracy w przypadku odwołań od orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w kolejowych poradniach medycyny pracy, w przypadku badania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. W skład komisji orzekającej w trybie odwoławczym nie może wchodzić lekarz, który wydał orzeczenie, od którego rozpatrywane jest odwołanie.

4. Komisja lekarska może wystąpić do pracodawcy badanego pracownika o informacje niezbędne do pracy komisji, a także zaprosić przedstawiciela pracodawcy do udziału w pracach komisji.

5. Przedstawiciel pracodawcy badanego pracownika nie bierze udziału w badaniu lekarskim i nie może być przy nim obecny. Powinien on scharakteryzować badanego, warunki środowiska pracy, sposób wykonywania pracy i szczególne wymagania sprawnościowe.

6. Przepis § 5 ust. 1 niniejszego załącznika stosuje się odpowiednio.

§ 14. 1. Pracownik lub pracodawca, który nie zgadza się z orzeczeniem wydanym przez uprawnionego lekarza, może wystąpić w terminie 7 dni od dnia wydania zaświadczenia lekarskiego z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania. Wniosek składa się do lekarza, który wydał to zaświadczenie.

2. Pracownik lub pracodawca, który nie zgadza się z orzeczeniem wydanym przez komisję lekarską w poradni medycyny pracy w wyniku badania, o którym mowa w § 13 ust. 1 pkt 2 niniejszego załącznika, może wystąpić, w terminie 7 dni od dnia wydania zaświadczenia lekarskiego, z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania. Wniosek składa się do komisji, która wydała to zaświadczenie.

3. Ponowne badanie powinno być przeprowadzone w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku. Badanie przeprowadzają:

- 1) komisje lekarskie we właściwych terenowo kolejowych poradniach medycyny pracy w przypadku badań, o których mowa w § 13 ust. 1 pkt 1;
- 2) Komisja Lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej w przypadku badań, o których mowa w § 13 ust. 2.

4. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym komisja lekarska wpisuje do zaświadczenia lekarskiego, którego wzór określa załącznik nr 11 do rozporządzenia, oraz do dokumentacji medycznej indywidualnej wewnętrznej pracownika.

5. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym, określonym w ust. 1—4, jest ostateczne.

WZÓR

(pieczęć jednostki organizacyjnej
służby medycyny pracy)

ZAŚWIADCZENIE LEKARSKIE

W wyniku badania lekarskiego i oceny psychologicznej przydatności zawodowej orzeka się, że:

Pan/i .....

urodzony/a w ..... dnia ..... miesiąca ..... roku .....

zamieszkały/a .....

(adres zamieszkania)

nr dowodu tożsamości .....

zatrudniony/a, przyjmowany/a do pracy*

W .....

(nazwa pracodawcy — zakładu pracy)

stanowisko .....

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku*

— data następnego badania okresowego .....

2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku* .....

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił/a zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy z dniem*

UWAGI LEKARZA:

.....

.....

....., dnia .....

pieczęć i podpis lekarza uprawnionego
(komisji lekarskiej)

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE:

Osoba zainteresowana i pracodawca otrzymujący zaświadczenie lekarskie — w przypadku zastrzeżeń co do treści tego zaświadczenia — może wystąpić w ciągu 7 dni od daty otrzymania zaświadczenia do właściwej terenowo kolejowej poradni medycyny pracy z wnioskiem o ponowne badanie lekarskie i wydanie zaświadczenia. W przypadku pracownika metra wniosek o ponowne badanie należy kierować do Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej. Wnioski o ponowne badanie lekarskie i wydanie zaświadczenia składa się za pośrednictwem lekarza, który wydał zaświadczenie. W przypadku badania powypadkowego wniosek o ponowne badanie i wydanie zaświadczenia należy skierować do Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej za pośrednictwem komisji lekarskiej, która wydała zaświadczenie.

WZÓR

(pieczęć komisji lekarskiej)

ZASWIADCZENIE LEKARSKIE
(wydane w trybie odwoławczym)

W wyniku ponownego badania lekarskiego oraz oceny psychologicznej przydatności zawodowej orzeka się, że:

Pan/i .....

urodzony/a w ..... dnia ..... miesiąca ..... roku .....

zamieszkały/a .....
(adres zamieszkania)

nr dowodu tożsamości .....

zatrudniony/a

w .....
(nazwa i adres pracodawcy — zakładu pracy)

stanowisko .....

1) wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych jest zdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku*

— data następnego badania okresowego .....

2) wobec przeciwwskazań zdrowotnych jest niezdolny/a do wykonywania pracy na wyżej wymienionym stanowisku* .....

3) wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił/a zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy z dniem* .....

UWAGI LEKARZA:

.....

.....

..... dnia .....

pieczęć i podpisy członków
komisji lekarskiej

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE: Od niniejszego zaświadczenia odwołanie nie przysługuje.